

**ՏԱՆԻԱ ՉԻՉՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՀԻՇԱՏԱԿԻ ՊՈՒՐԱԿԻ
(ԷՎՈԼՅՈՒՑԻՈՆ, ԶԳԱՅԱԿԱՆ, ԽՈՏԱԲՈՒՅՍԵՐԻ ՊԱՐՏԵՋՆԵՐ ԵՎ
ԽԱՂԱՀՐԱՊԱՐԱԿ) ՆԱԽԱԳԻԾ ԵՐԵՎԱՆԻ ԲՈՒՍԱԲԱՆԱԿԱՆ
ԱՅԳՈՒՄ**

**ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
(Լրամշակված տարբերակ)**

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՂ՝
«Բուսաբանական Այգու Ընկերներ»
բարեգործական ՀԿ

Երևան 2024

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	4
2. ՇՄԱԳ հաշվետվության կազմման իրավական հիմքերը.....	4
3. Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը.....	7
4. Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի և շրջակա միջավայրի նկարագիրը.....	8
4.1 Ֆիզիկաաշխարհագրական պայմանները.....	10
4.2 Տարածքի երկրաբանալիթոլոգիական կառուցվածքը.....	11
4.3 Կլիման.....	11
4.4 Օդային ավազան.....	18
4.5 Ջրային ռեսուրսներ.....	23
4.6 Հողերի նկարագիրը.....	25
4.7 Բուսական աշխարհ.....	25
4.8 Կենդանական աշխարհ.....	26
4.9 Բուսաբանական այգու “Հիշատակի պուրակի” տարածքի բուսական աշխարհի մասին տեղեկություն.....	26
5. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ).....	28
6. Ջրամատակարարում և ջրահեռացում.....	39
7. Էլեկտրամատակարարում.....	39
8. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՍԽԵՄԱՆ.....	40
8.1 Աշխատանքների կատարման սխեմա.....	42
8.2 Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը.....	43
8.3 Ժամանակավոր շինություններ.....	43
8.4 Հիմնական շինարարական աշխատանքների և ռեսուրսների ծավալները.....	45
8.5 Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում.....	45
9. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՍԽԵՄԱՆ.....	46
9.1 Թափոնների կառավարում.....	46
9.2 Ավան վարչական շրջանի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ցանկ.....	46
10. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ.....	61
10.1 Ռիսկերի գնահատում.....	62
10.2 Արտանետումների աղբյուրները.....	62
10.3 Մթնոլորտային օդ.....	62
10.4 Ջրային ռեսուրսներ.....	62
10.5 Հողային ռեսուրսներ.....	63
10.6 Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածությունը.....	65

10.7 Հակահրդեհային միջոցառումներ.....	65
10.8 Աղմուկ և թրթռում	66
10.9 Թափոնների կառավարում.....	66
10.10 Տարածքի բարեկարգում կանաչապատում	67
11. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ	67
ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՅՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	68
ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ.....	74
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԼՍՈՒՄՆԵՐԻ ՆՅՈՒԹԵՐ.....	80
ՊԵՏԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ԱՆԴՈՐՐԱԳԻՐ.....	89
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....	90

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1.1 Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն

Պատվիրատու	«Բուսաբանական Այգու Ընկերներ» բարեգործական ՀԿ
Իրավաբանական հասցեն՝	Հայաստան, 0063, Երևան Աճառյան փող., 1 շենք Հեռ. +374-10-621762 E-mail. narine.hayrapetyan1993@gmail.com
Նախատեսվող գործունեության հասցեն՝	Երևան Աճառյան փող., 1 շենք, Ավան վարչական շրջան
Հեռախոս՝	+37498141471
Աշխատանքային նախագծի մշակող՝	Սարիատ Պետրոսյան, Իրինա Մերդինյան / ՍՊ2 ՍՊԸ /// sp2.am

2. ՇՄԱԳ հաշվետվության կազմման իրավական հիմքերը

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենք՝ – Կարգավորում է նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացակարգը՝ դիտարկելով շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումների, անդրսահմանային և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները: Ներառում է նախատեսվող գործունեության 2 կատեգորիա՝ «Ա», «Բ»՝ ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Համաձայն օրենքի իրականացվում է նախատեսվող գործունեության փորձաքննություն, որից հետո տրվում է եզրակացություն:

Համաձայն Օրենքի 37-րդ հոդվածի 4-րդ մասի մինչև ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերի ուժի մեջ մտնելը շարունակում են գործել «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014 թվականի հունիսի 21-ի ՀՕ-110-Ն օրենքի համապատասխան դրույթները:

«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-522-Ն (ընդունված 1999թ. և լրամշակված 2022թ.)- կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը: Մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:

«Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության եվ օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք (1998թ.): Ներառում է պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանները՝ պետական հաշվառման վերցված պատմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող

կառույցները, դրանց համակառույցներն ու համալիրները՝ իրենց գրաված կամ պատմականորեն իրենց հետ կապված տարածքով, դրանց մասը կազմող հնագիտական, գեղարվեստական, վիճագրական, ազգագրական բնույթի տարրերն ու բեկորները, պատմամշակութային և բնապատմական արգելոցները, հիշարժան վայրերը՝ անկախ պահպանվածության աստիճանից:

Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենքը (ՀՕ-211, 27.11.2006 թ.) -կարգավորում է ՀՀ-ում բնության հատուկ պահպանվող տարածքների՝ որպես բնապահպանական, տնտեսական, սոցիալական, գիտական, կրթական, պատմամշակութային, գեղագիտական, առողջապահական, ռեկրեացիոն արժեք ներկայացնող էկոհամակարգերի, բնության համալիրների ու առանձին օբյեկտների բնականոն զարգացման, վերականգնման, պահպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականության իրավական հիմունքները: Օրենքը նկարագրում է բնության հատուկ պահպանվող տարածքների պահպանության ռեժիմները, պահպանության իրականացումը, օգտագործումը և վերահսկողությունը, սահմանում է պետական մարմինների իրավասությունները, ինչպես նաև բնության հատուկ պահպանվող տարածքներն օգտագործողների իրավունքներն ու պարտականությունները: Նախատեսում է հատուկ պահպանվող տարածքները, առանձնացնելով չորս տեսակ՝ պետական արգելոցներ, պետական պահուստավորման հողեր, ազգային պարկեր, բնական հուշարձաններ, դրանց որոշման և ղեկավարելու գործընթացները:

«Բուսական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (1999թ.): Ապահովում է բուսական տեսակների (ֆլորայի) և դրանց առաջացրած համակեցությունների (բուսականության) բազմազանության, աճելավայրերի և էկոհամակարգերի հավասարակշռվածության վրա մարդու բացասական ներգործության կանխարգելումը: Իրականացնում է բուսական աշխարհի, դրա գենոֆոնդի և ցենոֆոնդի բազմազանության, աճելավայրերի պահպանության քանակական և որակական, բուսական աշխարհի շարունակական օգտագործման և վերարտադրության գիտականորեն հիմնավորված ապահովումը, բուսական աշխարհի օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, բուսական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունը և պարտականությունների կատարումը:

«Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (2000թ.): Սահմանում է ՀՀ տարածքում կենդանական աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականությունը: Նախատեսում է գենոֆոնդի և տեսակային բազմազանության պահպանության, պաշտպանության, բնականոն վերարտադրության ապահովումը, կենդանիների բնակության միջավայրի ամբողջականության խախտման կանխումը, կենդանական տեսակների և դրանց պոպուլյացիաների ու համակեցությունների ամբողջականության, կենդանիների միգրացիայի ուղիների պահպանությունը, կենդանական աշխարհի օբյեկտների օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, կենդանական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառներում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունն ու պարտականությունների կատարումը:

«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001թ.): Սահմանում է հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսավարման տարբեր կազմակերպա-իրավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության, հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու

առողջության համար բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման, հողի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության իրավական հիմքերը: Կարգավորում է հողային պաշարների կառավարման, տիրապետման, օգտագործման և տնօրինման բնագավառում պետական քաղաքականության ուղղությունների սահմանումը, հողային հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և այլ նորմատիվ իրավական ակտերի ընդունումն ու դրանց կատարման վերահսկողությունը, հողային ֆոնդի՝ ըստ նպատակային նշանակության, հողատեսքերի և գործառնական նշանակության դասակարգումը, հողի մոնիթորինգի, հողաշինարարության, հողերի հետազոտմանն ուղղված գործունեության լիցենզավորման միասնական սկզբունքների սահմանումը և այլն:

«ՀՀ ջրային օրենսգիրք» (2002) - նպատակը երկրի ջրային ռեսուրսների պահպանության, ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարման և ապագա սերունդների համար ջրային ռեսուրսների պահպանման համար իրավական հիմքերի ապահովումն է: Սահմանում է պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների և հասարակության պարտավորությունները, ջրի ազգային քաղաքականության և ջրի ազգային ծրագրի մշակման կարգը, պետական ջրային կադաստրի և մոնիթորինգի, ջրային ռեսուրսների օգտագործման թույլտվություն տրամադրող համակարգերի ստեղծումը, անդրսահմանային ջրային ռեսուրսների օգտագործումը, ջրի որակի չափանիշները, հիդրոլոգիական կառուցվածքների շահագործման անվտանգության խնդիրները, ջրային ռեսուրսների պահպանություն և պետական վերահսկողությունը: Ապահովում է հանրության համար համապատասխան տեղեկատվության մատչելիությունը:

«Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2008թ.): Սահմանվում է հողերի արդյունավետ օգտագործման և պահպանման, հողային օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման խնդիրները, ձևերը, վերահսկողություն իրականացնող մարմինները, ստուգող և ստուգվող անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները, ստուգումների իրականացման կարգերը: Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ հողային ֆոնդում առկա բոլոր հողամասերի օգտագործման և պահպանության վրա՝ անկախ դրանց նպատակային նշանակությունից, սեփականության և (կամ) օգտագործման իրավունքի սուբյեկտներից:

«Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենք (1998): Կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը:

«Քաղաքաշինության բնագավառում հրավախախտումների Համար պատասխանատվության մասին» ՀՀ Օրենքը (28 ապրիլի 1999թ.): Սահմանում է Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց քաղաքաշինության բնագավառում իրավախախտումների համար պատասխանատվության ենթարկելու իրավական հիմքերը՝ քաղաքաշինական գործունեության բոլոր փուլերում քաղաքացիների, հասարակության ու պետության շահերը պաշտպանելու, օրենսդրական ակտերի, ստանդարտների ու կանոնների պահանջների կատարումն ապահովելու նպատակով:

«Սեյսմիկ պաշտպանության մասին» ՀՀ Օրենքը (ՀՕ-376-Ն՝ 2002թ. հունիսի 12):

Կարգավորում է սեյսմիկ անվտանգության ապահովման հետ կապված հարաբերությունները Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով, ինչպես նաև այլ օրենքներով և իրավական ակտերով:

«**Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքը** (2004թ.)-սահմանում է թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև բնական ռեսուրսների, մարդու կյանքի և առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման համար իրավական և տնտեսական հիմքերը:

«**Աղբահանության և սանիտարական մաքրման մասին» օրենքը** (2011թ.)- կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետությունում աղբահանության և սանիտարական մաքրման հետ կապված հարաբերությունները, սահմանում է աղբահանության և սանիտարական մաքրման գործընթացի կազմակերպման սկզբունքները, աղբահանության վճարը, դրա դրույքաչափերը, վճարողների շրջանակը, նրանց իրավունքները և պարտականությունները, վճարման կարգը, պատասխանատվությունը չվճարելու, պարտավորությունները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու համար, տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների իրականացման կարգը աղբահանության և սանիտարական մաքրման կազմակերպման բնագավառներում:

ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թվականի «Հայաստանի հանրապետության կառավարության 2014թվականի նոյեմբերի 19-ի N 1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 2343 - Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ. N72-Ն որոշում՝ «ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին»:

ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ. N71-Ն որոշում՝ «ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին»:

ՀՀ կառավարության 14.08.2008 թ. N 967-Ն որոշում՝ «ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին»:

ՀՀ կառավարության 02.11.2017 թ. N 1404-Ն որոշում՝ «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը եվ հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու եվ ՀՀ կառավարության 20.07.2006թ. N1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին»:

ՀՀ կառավարության 8 սեպտեմբերի 2011 թվականի 08.09. 2011թ. N1396-Ն որոշում՝ «Հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգը հաստատելու, հայաստանի հանրապետության կառավարության 2002 թվականի սեպտեմբերի 19-ի n 1622-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու եվ 2001 թվականի ապրիլի 12-ի n 286-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին»:

ՀՀ կառավարության 16 հունվարի 2014 թվականի N55-Ն որոշում՝ Քաղաքաշինության նախարարության աշխատակազմի քաղաքաշինական պետական տեսչության կողմից իրականացվող ռիսկի վրա հիմնված ստուգումների մեթոդաբանությունը և ռիսկայնությունը որոշող չափանիշների ընդհանուր նկարագիրը:

3. Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի Արմեն Թախտարջյանի անվան բուսաբանության ինստիտուտի Երեւանի բուսաբանական այգին գտնվում է Երևանի հյուսիսային մասում և զբաղեցնում է 80 հեկտար մակերես:

Հանդիսանալով Երևանի ամենախոշոր կանաչ զանգվածներից մեկը՝ այն ունի գիտական, ինչպես նաև հանրային նշանակություն՝ որպես ընդհանուր օգտագործման կանաչ տարածք:

Բուսաբանական այգին հիմնադրվել է 1935 թվականին, ինչից հետո հիմնական բարեկարգման աշխատանքներ չեն իրականացվել: Այդ նպատակով 2023 թվականին Հովնանյան հիմնադրամի ֆինանսական աջակցությամբ «Բուսաբանական այգու ընկերներ» ՀԿ-ի կողմից նախաձեռնվեց «Հիշատակի պուրակի» նախագծումն ու կառուցումը: Երևանի Բուսաբանական այգու տարածքում անտառպուրակի կառուցապատման աշխատանքային նախագիծը իրականացված է ՀՀ-ում գործող նորմատիվ փաստաթղթերի պահանջներին համապատասխան:

Հայաստանում Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումն իրականացվում է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014 թվականի հունիսի 21-ի ՀՕ-110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք)՝ համաձայն:

Համաձայն Օրենքի՝ գործունեությունները դասակարգվում են 2 կատեգորիաների՝ Ա և Բ: Համաձայն Օրենքի 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 8-րդ կետի ա ենթակետի՝ ներկայացված նախատեսվող գործունեությունը ներառված է Բ կատեգորիայի մեջ և շրջակա միջավայրի գնահատման և փորձաքննության է ենթակա Բ կատեգորիայի ընթացակարգով:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման նպատակն է բացահայտել նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները, նախատեսել համապատասխան միջոցառումներ, որոնք կմեղմեն, նվազագույնի կհասցնեն կամ կբացառեն հնարավոր բացասական ազդեցությունները: Նախնական գնահատման հայտը կազմվել է հիմք ընդունելով նախատեսվող գործունեության աշխատանքային նախագիծը, նախատեսվող գործունեության տարածքի ուսումնասիրության ընթացքում հավաքագրված տեղեկատվությունը, տարածքի վերաբերյալ ուսումնասիրությունների արդյունքները, քարտեզները, լուսանկարները և այլ փաստաթղթեր:

4. Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի և շրջակա միջավայրի նկարագիրը

Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքը գտնվում է Ավան վարչական շրջանում, Բուսաբանական այգու արևելյան, կենտրոնական ռեկրեացիոն հատվածում: Նախատեսվող գործունեության տարածքն ամբողջությամբ կանաչապատ է:

Իրավիճակային հատակագիծ

Նկար 1

Նկար 2

Նկար 3

Ինչպես երևում է նկարի 3-ից պուրակի և ամենամոտ շինության միջև հեռավորությունը կազմում է 65,8մ, ճանապարհից՝ 117մ:

4.1 Ֆիզիկաաշխարհագրական պայմանները

Երևան քաղաքը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում՝ չոր տափաստանային կիսաանապատների տարրերով, լանդշաֆտային գոտում:

Երևան քաղաքի երկրաբանական կառուցվածքին մասնակցում են վերին պլիոցենից մինչև ժամանակակից հասակի նստվածքների համախմբեր, որոնք հիմնականում ներկայացված են հրաբխային, հրաբխա-նստվածքային ֆրակցիաներով:

Ժամանակակից ռելիեֆի ձևավորման պատմությունը սկսվում է վերին պլիոցենի ժամանակներից, երբ միոցենի նստվածքների հողմնահարված, էրոզիոն-դենուդացիոն մակերեսին սկսվել են տեղադրվել վերին պլիոցենի հասակի հրաբխային ապարներ, ինչպես նաև չորրորդական և ժամանակակից առաջացումներ:

Հետազոտվող տարածքը գտնվում է Երևան քաղաքի **Ավան** վարչական շրջանում:

Համաձայն «ՀԱՅՐ ԵՎ ՈՐԴԻ ՏԻՏԻՉՅԱՆՆԵՐ» ՍՊԸ-ի կողմից տրված ինժեներա-երկրաբանական եզրակացության հետազոտվող տարածքին բնորոշ են հետևյալ պայմանները.

Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից տարածքի սահմաններում ռելիեֆի հիմնական տարրերն են հանդիսանում գեոմորֆոլոգիական տեսակետից տարածաշրջանը բնորոշվող ռելիեֆային հիմնական տարրերն են Կոտայքի հրաբխային սարավանդի լանջերը, որոնք հյուսիսից հարավ հարում են Հրազդան գետի գառիթափ լանջերին: Նախագծվող տարածքը ներկայացնում է հրաբխային դեյուվիալ լանջի մի հատված, որը քաղաքաշինական նպատակներով ենթարկվել է հարթեցման և որտեղ ռելիեֆի բացարձակ նիշերը տատնվում են 1203-1204մ մետրերի սահմաններում:

Հիդրոերկրաբանական տեսակետից տարածաշրջանում գրունտային ջրերի տեղամասերը գտնվում են ցածր հորիզոնների վրա, քանի որ հրաբխածին

կազմավորումները բնութագրվում են ճեղքավորվածությամբ: Ուսումնասիրվող տարածքն աղքատ է գրունտային ջրերից: Նախկինում տվյալ տեղամասում մինչև 70 մետր խորությամբ փորված հորատանցքներով ստորերկրյա ջրեր չեն բացահայտվել և ըստ արխիվային նյութերի հրաբխային սարահարթի սահմաններում դրանք գտնվում են 70 մետրից խորը հորիզոններում բեռնաթափվելով Հրազդան գետի հովտում, իսկ ավելի խորը տեղակայված ջրերը սնում են Արարատյան հարթավայրի հորիզոնները: Ավան համայնքի տարածքի հիդրոերկրաբանական պայմանները հիմնականում բարենպաստ են:

Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթները ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն՝ մեր ուսումնասիրվող տարածքում բացակայում են:

4.2 Տարածքի երկրաբանալիթոլոգիական կառուցվածքը

Համաձայն կատարված ուսումնասիրությունների, հորատման և արխիվային նյութերի տվյալների՝ (նախկինում լաբորատոր ուսումնասիրման հիման վրա) ուսումնասիրվող տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են վերին պլիոցեն դարակարգի հրաբխային հոսքերը՝ դոլերիտային բազալտները, որոնց ծածկում են ժամանակակից տեխնոգեն և էյոլվիալ-դեյոլվիալ առաջացումները: Տեղամասը բաղկացած է հետևյալ գրունտերից վերևից-ներքև: Երկրաբանալիթոլոգիական կտրվածքին մասնակցում հետևյալ 4 շերտերը:

- Շերտ-1 Խճային գրունտ Խճային գրունտ, մանրախճի պարունակությամբ, կավավազային- ավազակավային լցոնի մինչև 25-30% պարունակությամբ:
- Շերտ-2 Բազալտներ ամուր մոխրագույն, կապտամոխրահույն ծակոտկեն, տեղ- տեղ խոռոչավոր, ճեղքավորված բեկորային անջատումներով, կարծր: Շերտում հանդիպում են խարամների ոչ մեծ հզորության գնդաձև և ոսպնյակաձև ներփակումներ: Շերտում լցանյութը կավավազային է 10-15
- Շերտ-3 Բազալտ մոխրագույն, տեղ-տեղ խանամի պարկերով, մեծաբեկորային, չեղքավորված, ամուր, արմատական տեղադրմամբ, տարածքում համատարած է:

Ստացված տվյալների հիման վրա պարզ է դառնում նախագծվող տարածքի երկրաբանալիթոլոգիական կտրվածը, որին մասնակցում են՝ խճայն գրունտներ, բազալտներ և բազալտ խարամի պարկերով:

4.3 Կլիման

Երևանը գտնվում է բարեխառն գոտում՝ ցամաքային կլիմային բնորոշ հատկանիշերով: Դրա շնորհիվ այստեղ պարզ արտահայտվում են տարվա բոլոր չորս եղանակները: Ձմեռները ցուրտ են, երբեմն՝ ձնառատ: Ամռանը հիմնականում շոգ է, չորային: Տեղումների հիմնական մասը լինում է գարնանը, մասամբ՝ աշնանը: Կլիման կիսաչոր է: Տեղումների սակավությանը զուգահեռ՝ շատ են արևային ժամերը, երկինքը պարզ է՝ հիմնականում ամբողջ տարին: Մառախլապատ կամ ամպամած եղանակը, հատկապես ամռանը հազվադեպ երևույթ է:

Երևանի կլիմայական տվյալները

Ամիս	հունվ	փետ	մարտ	ապր	մայ	հուն	հունիս	օգոստ	սեպտ	հոկտ	նոյեմ	դեկ	Տարի
Ռեկորդային բարձր °C (°F)	19.5 (67.1)	19.6 (67.3)	28.0 (82.4)	35.0 (95)	34.2 (93.6)	38.6 (101.5)	41.6 (106.9)	42.0 (107.6)	40.0 (104)	34.1 (93.4)	26.0 (78.8)	20.0 (68)	42.6 (108.7)
Միջին բարձր °C (°F)	1.2 (34.2)	5.5 (41.9)	12.6 (54.7)	19.4 (66.9)	24.1 (75.4)	29.9 (85.8)	33.7 (92.7)	33.4 (92.1)	28.7 (83.7)	21.0 (69.8)	12.4 (54.3)	4.6 (40.3)	18.9 (66)
Միջին օրական °C (°F)	-3.6 (25.5)	0.1 (32.2)	6.3 (43.3)	12.9 (55.2)	17.4 (63.3)	22.6 (72.7)	26.4 (79.5)	26.1 (79)	21.1 (70)	13.8 (56.8)	6.2 (43.2)	-0.2 (31.6)	12.4 (54.3)
Միջին ցածր °C (°F)	-7.5 (18.5)	-4.4 (24.1)	0.7 (33.3)	7.0 (44.6)	11.2 (52.2)	15.4 (59.7)	19.4 (66.9)	18.8 (65.8)	13.4 (56.1)	7.5 (45.5)	1.1 (34)	-3.9 (25)	6.6 (43.9)
Ռեկորդային ցածր °C (°F)	-27.6 (-17.7)	-26 (-15)	-19.1 (-2.4)	-10.2 (13.6)	-0.6 (30.9)	3.7 (38.7)	7.5 (45.5)	7.9 (46.2)	0.1 (32.2)	-6.5 (20.3)	-14.4 (6.1)	-28.2 (-18.8)	-28.2 (-18.8)
Տեղումներ մմ (դյույմ)	20 (0.79)	21 (0.83)	29 (1.14)	51 (2.01)	42 (1.65)	22 (0.87)	16 (0.63)	9 (0.35)	8 (0.31)	32 (1.26)	26 (1.02)	20 (0.79)	296 (11.65)
Միջ. անձրևնոսրեր	2	4	8	12	12	8	5	4	4	8	7	4	78
Միջ. ձնածածկնոսրեր	7	7	2	0.2	0	0	0	0	0	0.1	1	5	22
% խոնավություն	81	74	62	59	58	51	47	47	51	64	73	79	62
Միջին ամսական արևային ժամ	93.0	108	162	177	242	297	343	332	278	212	138	92	2474

Լեռնային երկրներին հատուկ օրինաչափությամբ՝ ՀՀ-ում կլիմայական գոտիները փոխվում են ըստ բարձրության: Կլիմա. ուսումնասիրվող տարածքի կլիմայական պայմանների բնութագրի համար հիմք է ընդունվել ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22-01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթուղթը՝ համապատասխան կլիմայական ցուցանիշները: Ներքոնշյալ աղյուսակներում ներկայացվել է ինչպես «Երևան-«Էրեբունի» մետեոկայանի, այնպես էլ «Երևան Արաբկիր» օդերևութաբանական կայանի տվյալները:

Օդի միջին ջերմաստիճանը, օC

Աղյուսակ 1.

Միջին ջերմաստիճանը ըստ ամիսների												միջին տարեկան
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
-3.6	-1.0	5.3	12.5	17.4	21.8	25.8	25.2	20.5	13.3	6.3	-0.2	11.9
-2,7	-0,2	5,8	11,9	16,6	21,3	24,9	24,7	20,4	13,7	6,6	0,2	11,9

Օդի հարաբերական խոնավության բնութագիրը ըստ Երևան-«Էրեբունի» մետեոկայանի տվյալների բերված է աղյուսակ 2-ում:

Օդի հարաբերական խոնավությունը, %

Աղյուսակ 2.

Միջինը ըստ ամիսների, %												միջին տարեկան
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
79	75	62	56	57	49	45	46	49	62	73	79	61
77	70	60	57	57	52	50	50	51	60	68	77	61

Տեղումների բնութագիրը ըստ Երևան-«Էրեբունի» օդերևութաբանական կայանի տվյալների բերված է աղյուսակ 2.3-ում: Էրեբունի կայանը գտնվում է 888 մ ծ.մ. բարձրության վրա: Կլիման բնութագրվում է տեղումների ցածր քանակով: Տեղումների միջին տարեկան նորման չի գերազանցում 316 մմ: Շրջակայքում գոյորշիացման էներգետիկական հնարավորությունները զգալիորեն գերազանցում են տեղումների քանակը, այդ պատճառով կլիման չոր է:

Ձյան ծածկույթի առավելագույն դեկադային բարձրությունը կազմում է 58 սմ, ճնշումը – 70 կգ/մ²: Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը կազմում է 60 սմ: Ձյան ծածկույթով օրերի միջին քանակը կազմում է 48: Հաստատուն ծածկույթը գոյանում է ոչ ամեն տարի:

Տեղումների բնութագիրը

Աղյուսակ 3.

Տեղումների քանակը <u>միջին</u> , մմ մաքսիմալ օրական												տարեկան
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
24	23	32	35	45	23	11	8	12	29	28	21	291
24	23	34	29	42	34	29	37	51	35	36	28	51
28	31	38	52	54	27	18	8	13	29	29	27	354
25	28	44	34	47	47	34	22	47	34	48	26	48

Քամու նվազագույն միջին արագությունը հուլիս ամսին, որի կրկնվողությունը հասնում է 16 տոկոս, կազմում է 7.2 մ/վրկ: Քամու բացարձակ առավելագույն արագությունը 20 տարի մեկ անգամ հասնում է 24 մ/վրկ: Նորմատիվ հողմաբեռնվածքը կազմում է 45 կգ/մ²:

Քամու ակտիվությունը ռեգիոնում ըստ «Երևան-«Էրեբունի» մետեոկայանի տվյալների բերված է աղյուսակ 4-ում:

Քամու բնութագիրը

Աղյուսակ 4.

ամիս	<u>քամու կրկնվողությունն ըստ ուղղությունների և անդորրի, %</u> քամու միջին արագությունը, մ/վրկ								
	Հս	ՀսԱրլ	Արլ	ՀվԱրլ	Հվ	ՀվԱրմ	Արմ	ՀսԱրմ	Անդորր
I	4	9	11	14	21	25	12	4	76
	2.2	2.2	2.2	2.9	2.7	2.3	2.6	2.7	
IV	7	14	8	16	20	16	13	6	45
	3.1	3.2	2.8	4.0	3.1	3.0	3.8	3.6	
VII	17	28	4	9	17	13	8	4	36
	5.2	5.7	2.8	2.7	2.4	2.7	2.9	4.3	
X	6	18	10	10	21	20	10	5	63

	2.9	2.5	2.1	2.5	2.3	2.4	2.9	3.5	
I	13	29	8	7	14	20	6	3	45
	1,9	1,9	1,6	1,7	1,8	1,5	1,8	1,9	
IV	15	29	6	8	12	17	9	4	15
	3,1	2,6	2,3	2,2	2,5	2,4	2,5	2,5	
VII	28	32	3	3	8	16	7	3	13
	6,0	4,8	1,7	1,7	1,7	1,7	2,0	2,6	
X	17	37	6	5	10	16	6	3	19
	2,9	2,5	2,0	1,9	1,7	1,9	1,9	2,0	

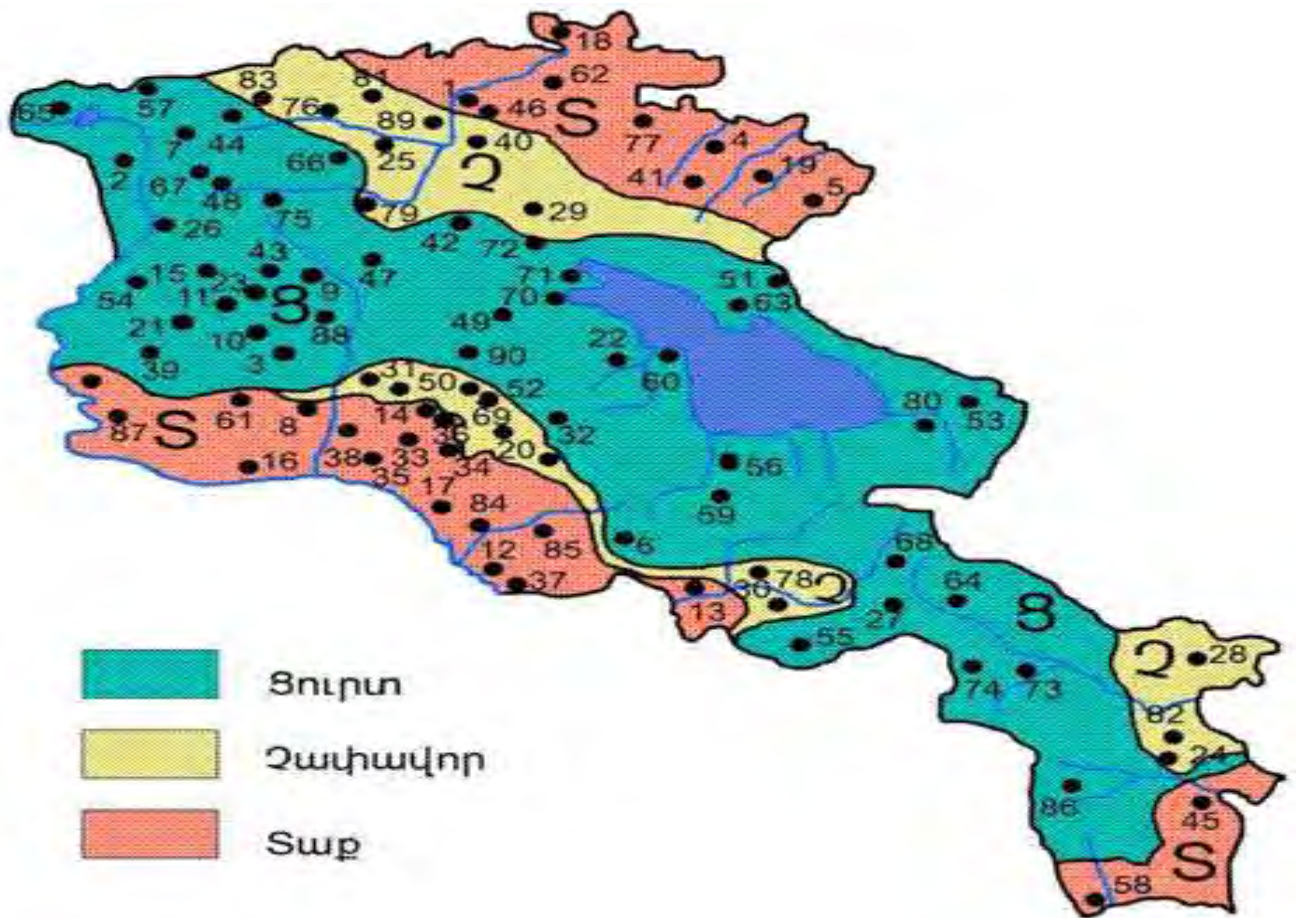
Տարվա հաշվարկային կլիմայական պարամետրերը բերված են 5 – 6 աղյուսակներում:

Աղյուսակ 5. Տարվա տաք ժամանակահատվածի կլիմայական հարաչափեր (արդիականացման ենթակա)

Վարչական շրջանի	Օդի ջերմաստիճանը, °C				
	ապահովվածություն		բացարձակ առավելագույնը	ամենատաք ամսվա միջին առավելագույնը	ամենատաք ամսվա միջին օրական տատանումը
	0.95	0.99			
1	2	3	4	5	6
«Երևան-«Էրեբունի» մետեոկայան	33	34	42	33.3	15.1
Երևան «Արաբկիր»	33	33	25.5	43	42

Աղյուսակ 6. Տարվա ցուրտ ժամանակահատվածի կլիմայական հարաչափեր (արդիականացման ենթակա)

Վարչական շրջանի	Օդի ջերմաստիճանը, °C								
	ամենացուրտ օրվա		ամենացուրտ հնգօրյակի		ամենացուրտ ժամանակա հատվածի միջինը	բացարձակ նվազագույնը	ամենացուրտ ամսվա միջին օրական տատանումը	Տևողությունը, օր	
	ապահովվածություն							Միջին ջերմաստիճանը ժամանակահատվածի միջին օրական ջերմաստիճանով ոչ բարձր	
	0.98	0.92	0.98	0.92	0 °C-ից	10 °C-ից			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
«Երևան- «Էրեբունի» մետեոկայան	-22	-20	-19	-18	-3.8	-28	8.3	70	159

4.4 Օդային ավազան

Հայաստանի հանրապետության տարածքում օդային ավազանի աղտոտվածությունը վերահսկվում է Հայաստանի Հանրապետության Շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից:

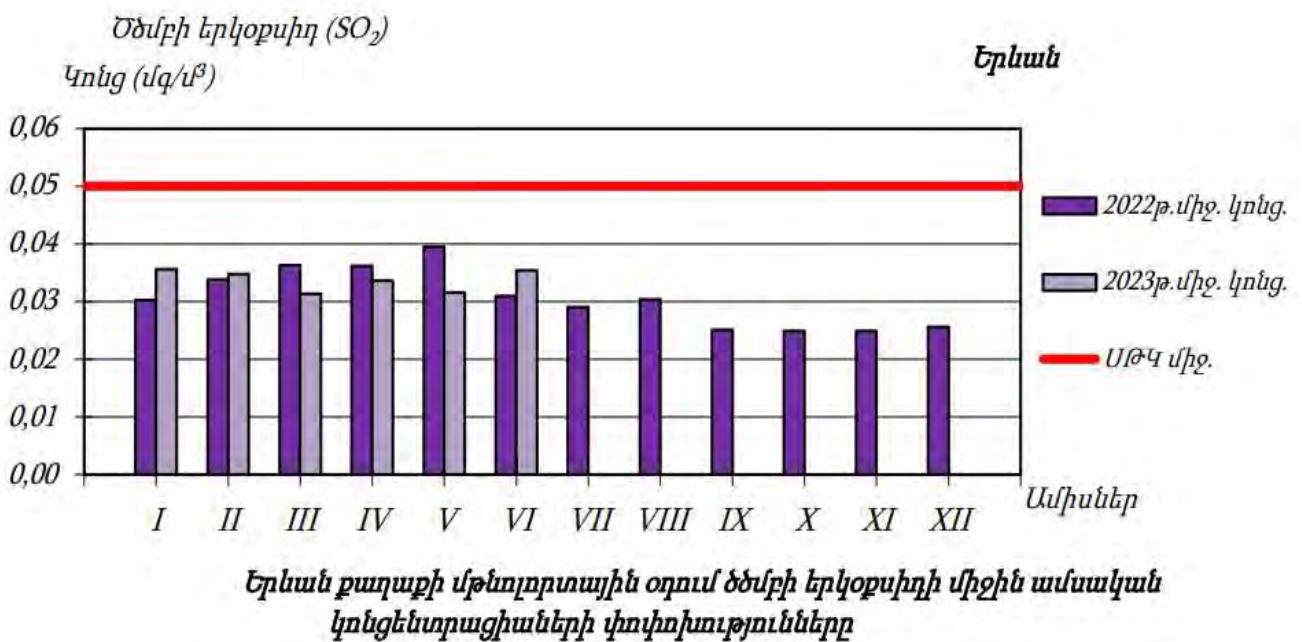
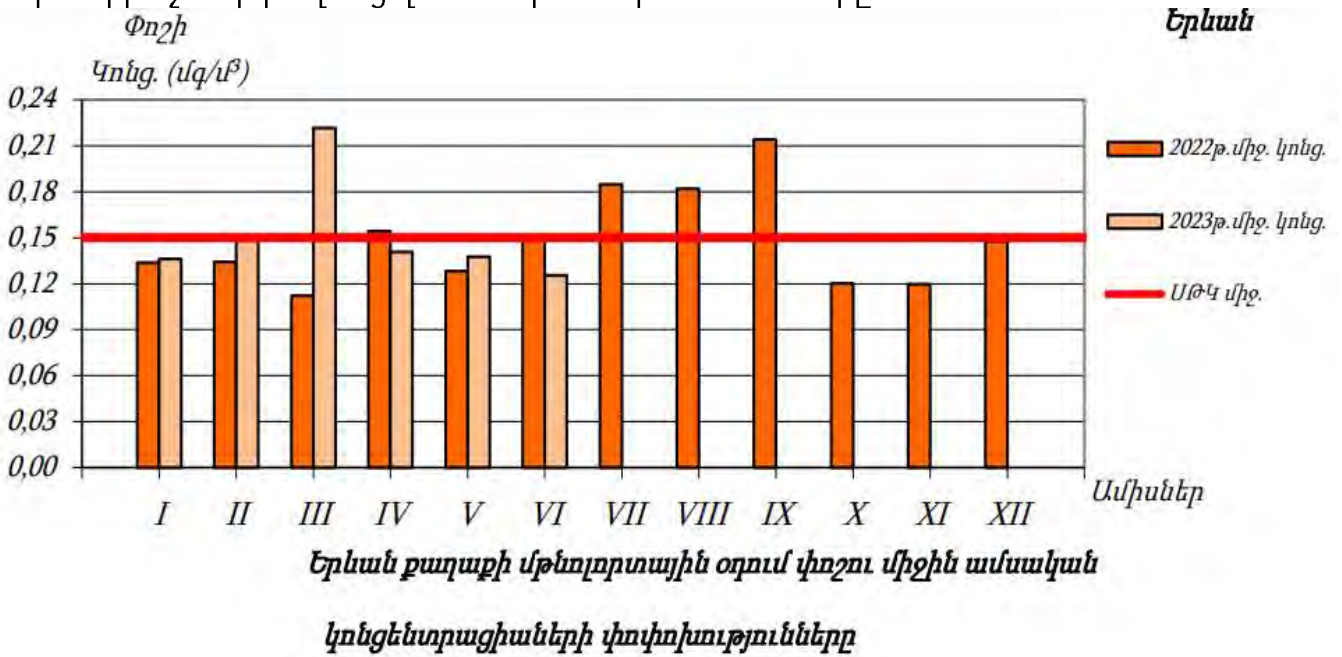
ՀՀ և միջազգային պահանջների համաձայն անշարժ դիտակայաններում կատարվում է հիմնական աղտոտող նյութերի՝ ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, փոշու, փոշու մեջ որոշվող մետաղների և գետնամերձ օգոնի (որպես երկրորդային աղտոտիչ) մոնիթորինգ, իսկ շարժական դիտակետերում՝ ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի մոնիթորինգ: Օդի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 2006 թ. օգոստոսի 2-ի N160-Ն որոշման:

Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակություններն որոշելու համար 2023 թվականի 2-րդ եռամսյակում մթնոլորտային օդի դիտարկումներ կատարվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Ծաղկաձոր, Չարենցավան, Կապան և Քաջարան քաղաքներում: Ընդհանուր առմամբ վերը թվարկված բնակավայրերում գործում է 15 անշարժ՝ ակտիվ նմուշառման դիտակայան և 214 շարժական՝ պասիվ նմուշառման դիտակետ: Քաղաքների մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական

կոնցենտրացիաների բաշխվածության քարտեզները հասանելի են www.meteomonitoring.am ինտերնետային կայքում:

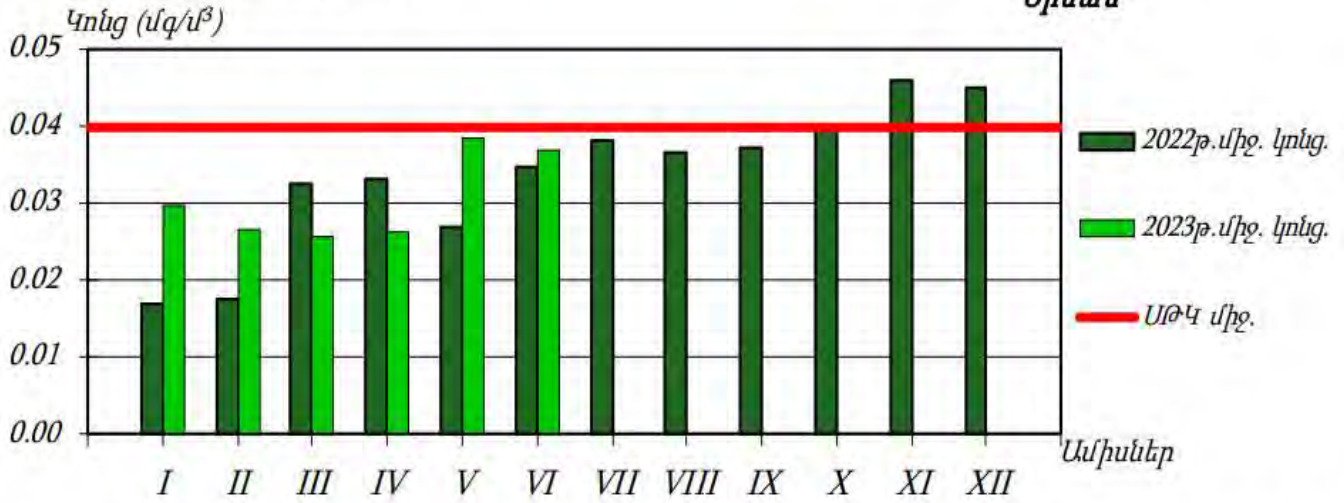
2023 թվականի 2-րդ եռամսյակում մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան գերազանցել է Ալավերդի, Հրազդան, Գյումրի և Արարատ քաղաքներում: Փոշով աղտոտվածությունը կարող է առաջանալ արդյունաբերական գործընթացների, տրանսպորտային միջոցների, ճանապարհային փոշու, շինարարության, գյուղատնտեսական և այլ գործողությունների հետևանքով:

Երևան քաղաքում կատարվում են փոշու*, ծծմբի երկօքսիդի**, ազոտի երկօքսիդի, և գետնամերձ օզոնի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 45 շարժական դիտակետ և 5 անշարժ դիտակայան: 2023 թվականի 2-րդ եռամսյակում Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների միջին ամսական կոնցենտրացիաները երեք ամիսներին չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Ազոտի երկօքսիդ (NO_2)

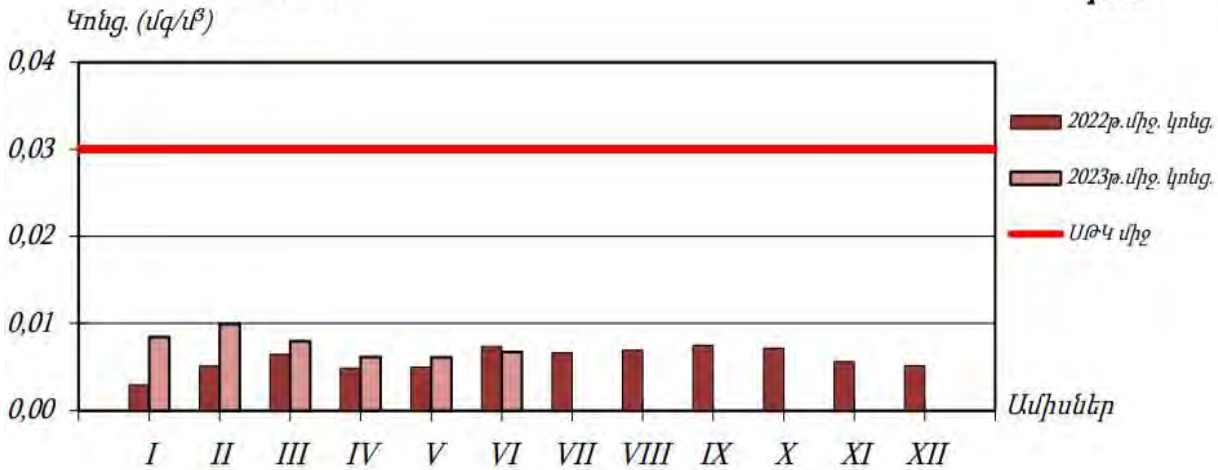
Երևան

Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

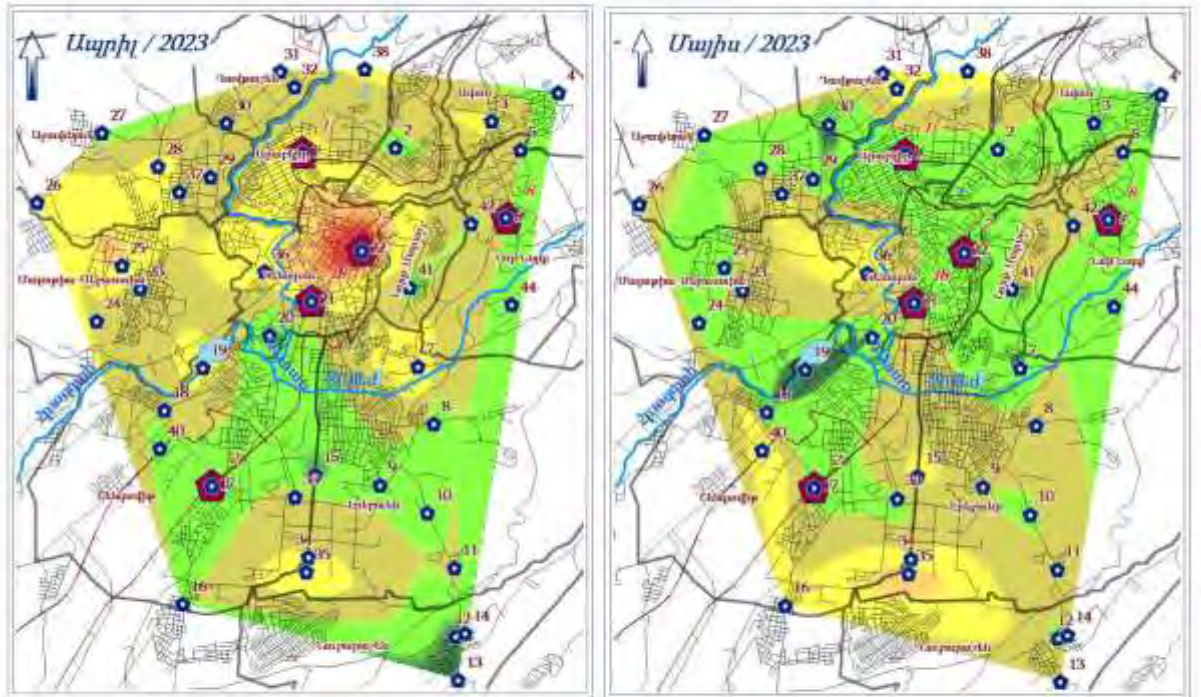
Չեղմաներձ օզոն (O_3)

Երևան

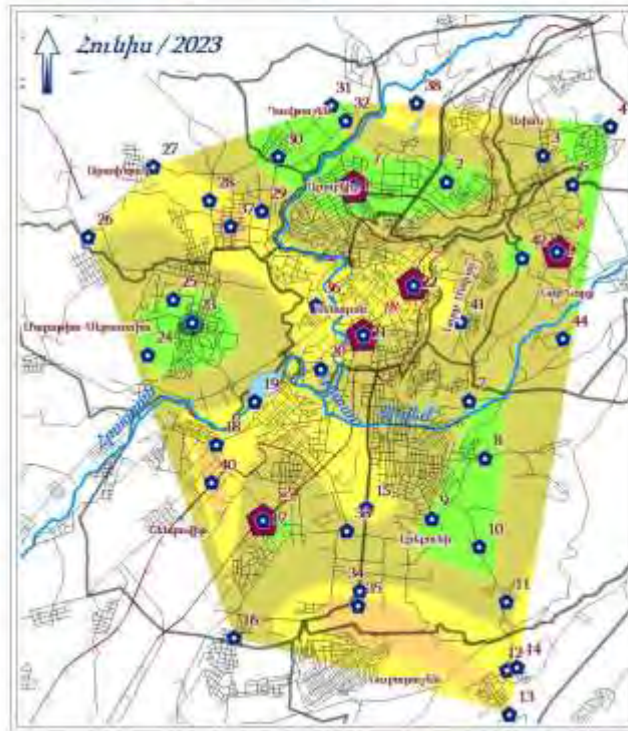

Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում Չեղմաներձ օզոնի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի SO₂ միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

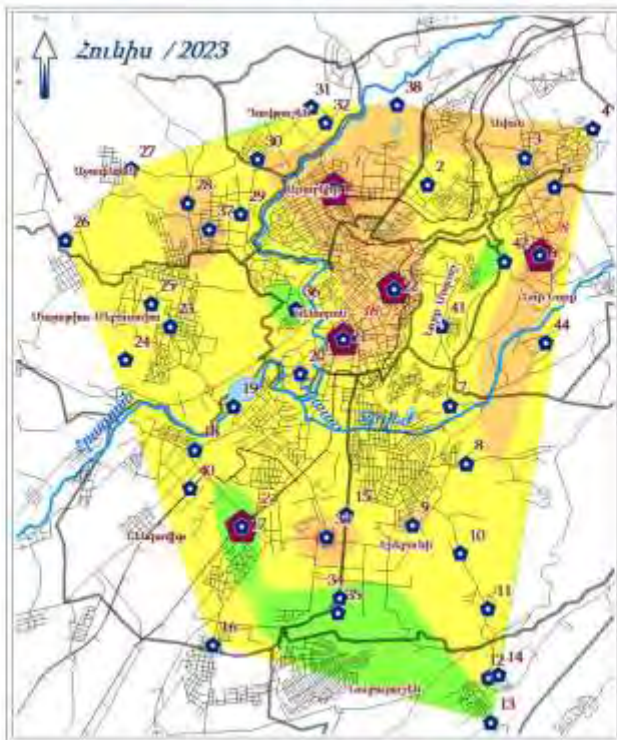
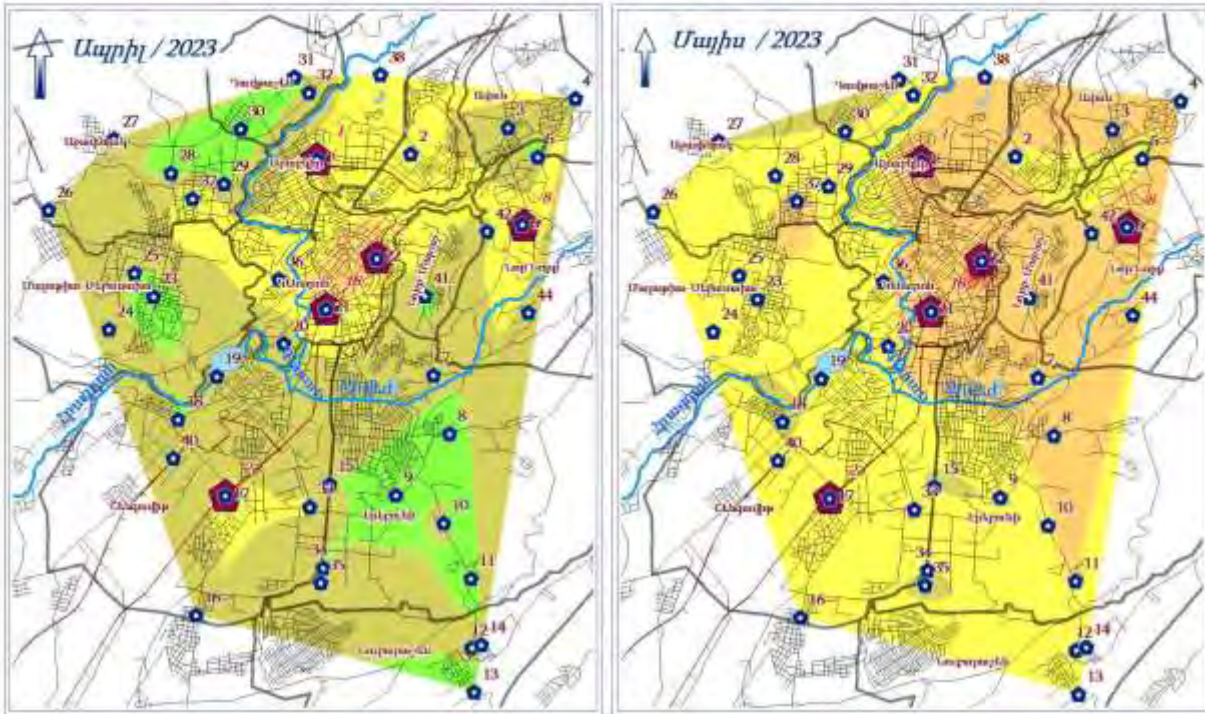
- Պայմանական նշաններ**
- ⬠ Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
 - ⬠ Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
 - Գետային ցանց
 - Ճանապարհներ և փողոցներ
 - Երկաթգծեր
 - Երևանի վարչական շրջաններ

Մայրի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (նգ/մ³)

Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO₂) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

- Պայմանական նշաններ**
- Պատիվ նմուշառման դիտակետեր
 - Անպատիվ նմուշառման դիտակայաններ
 - Գետային ցանց
 - Ճանապարհներ և փողոցներ
 - Երկաթգծեր
 - Երևանի վարչական շրջաններ

Սույն հայտում նախատեսված միջոցառումների արդյունքում՝ օդային ավազանի աղտոտվածության լրացուցիչ ավելացում չի սպասվում:

4.5 Զրային ռեսուրսներ

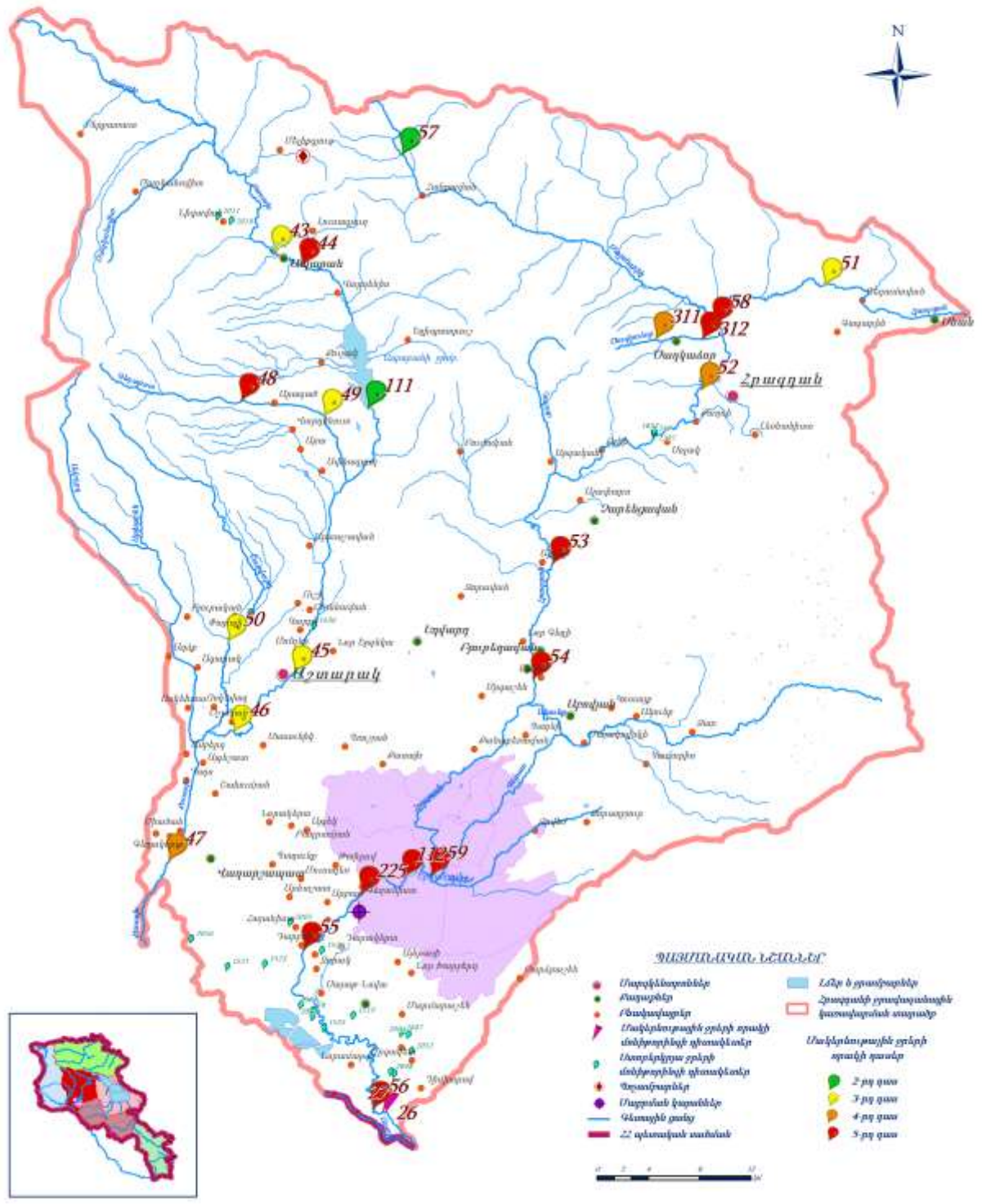
ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների ֆոնային աղտոտվածությունը նույնպես վերահսկվում է «Հիդրոթերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ կողմից: Մակերևութային ջրերի քանակի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է 151 դիտակետ Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի (Հյուսիսային, Ախուրյան, Հրազդան, Սևան, Արարատյան, Հարավային) գետերի, ջրանցքների, ջրամբարների և Սևանա լճի վրա, որոնցում կատարվում են ամենօրյա դիտարկումներ ջրի և օդի ջերմաստիճանի, ջրի մակարդակի, սառցային երևույթների դիտարկումներ և ջրի ելքի չափումներ: ՀՀ կառավարության «Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից՝ յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին» որոշմամբ (ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 27-ի N 75-Ն որոշում) ՀՀ-ում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի քիմիական որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Զրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման տարածքը տեղակայված է Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածքում: Հրազդանի Զրավազանային Կառավարման Տարածքը (ԶԿՏ) ներառում է Հրազդանի և Քասախի գետավազանները: Այստեղ ջրային ռեսուրսների աղտոտման աղբյուրներ են հանդիսանում հիմնականում կոմունալ-կենցաղային կեղտաջրերը:

2023 թվականի 2-րդ եռամսյակում Հրազդանի ԶԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 16 դիտակետում. այդ թվում՝ 13 գետային, 2 ջրամբարային և մեկ 1 ջրանցքի:

Հրազդան գետի Երևանի հատվածում՝ Երևան քաղաքից ներքև՝ Դարբնիկ գյուղի մոտ, գետաբերանի և Գեղանիստ գյուղի մոտ ապրիլ և հունիս ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Գետառ գետի ջրի որակը ապրիլին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

ՀՀ Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը / 2021 թվական

ՀՀ տարածքում ջրերի կառավարումը կատարվում է 14 գետավազանային կառավարման տարածքների միջոցով:
 Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք
 Երևան քաղաքից ներքև՝ Դարբնիկ գյուղի մոտ, գետաբերանի և Գեղանիստ գյուղի

մոտ հատվածներում ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված լուծված թթվածնով, ամոնիում, ֆոսֆատ իոններով, մանգանով, վանադիումով, կալիումով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով և ընդհանուր ֆոսֆորով²:

Գետառ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ, ֆոսֆատ իոններով և վանադիումով:³

Նախատեսվող գործունեությունը ջրային ավազանի աղտոտվածությունը չի ավելացնի, քանի որ նախատեսված են անհրաժեշտ միջոցառումներ հնարավոր ազդեցությունների նվազեցմանն ուղղված:

4.6 Հողերի նկարագիրը

Երևան քաղաքը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում՝ չոր տափաստանային կիսաանապատների տարրերով լանդշաֆտային գոտում: Երևանի հողերը տիպիկ գորշ, կիսաանապատային են՝ սննդանյութերով աղքատ, հարուստ կարբոնատներով: Այս տիպի հողերը սակավազոր են, ունեն կավավազային կազմ, աչքի են ընկնում կմախքային զանգվածների մեծ պարունակությամբ և քարքարոտությամբ, որի հետևանքով էլ բույսերի աճն ու զարգացումը ընթանում է զգալի դժվարություններով:

Տարածաշրջանում հանդիպում են հողածածկի հետևյալ տիպերը.

- Բաց շագանակագույն, խճաքարային, տեղ-տեղ կարբոնատային ցեմենտացած
- Կիսաանապատային գորշ, խճաքարային տեղ-տեղ կարբոնատային
- Պլեոհիդրոմորֆ կապակցված մնացորդային ալկալիացած աղակալած:

Հողային աշխատանքների ժամանակ, գրունտի մշակման աշխատանքներից առաջացող ոչ պիտանի հողային հանույթը կուտակվելու են կազմակերպված շինարարական հրապարակի տարածքում, որտեղից էլ տեղափոխվելու է Երևանի քաղաքապետարանի կողմից հատկացված/համաձայնեցված վայր:

4.7 Բուսական աշխարհ

Երևան քաղաքը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում, չոր տափաստանային կիսաանապատների տարրերով, լանդշաֆտային գոտում:

Երևանի ֆլորիստիկ շրջանի բուսականությունը օշինդրա-կիսաանապատային է վաղանցիկ կամ էֆեմերային բուսատեսաների գերակշռությամբ: Երևանյան լանդշաֆտի ամենաբնորոշ առանձնահատկությունն այն է, որ այստեղ բնականորեն չեն աճում ծառաբույսեր, բացառությամբ մի քանի կիսաթփերի: Հետևաբար, Երևանում ծառերն ու թփերը կարելի է աճեցնել միայն ոռոգման առկայությամբ:

Երևանյան լանդշաֆտում հանդիպում են բուսական համակեցությունների հետևյալ 2 ենթատիպերը՝ 1. Ֆրիգանա (ժայռային բուսականություն), 2. Տոմիլյար (անապատային): Տարածքներին բնորոշ են հիմնականում կիսաանապատային բուսականության պետրոֆիլ տարբերակները, օշինդրա-էֆեմերային և հալոֆիլ պսամոֆիլ անապատային բուսատեսակներով:

Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ գործունեության ենթակա տարածքում չեն հայտնաբերվել:

4.8 Կենդանական աշխարհ

Երևանի շրջանում կենդանական աշխարհը ներկայացված է գերազանցապես անապատային և կիսաանապատային լանդշաֆտներին բնորոշ տեսակներով:

Բնական լանդշաֆտների ֆաունան բազմազան է, այստեղ հանդիպում են կաթնասունների շուրջ 20 տեսակ:

Տարածված են նաև կաթնասունների ֆաունայի ոչ ցանկալի ներկայացուցիչներ, մասնավորապես՝ սև և մոխրաույն առնետները, տնային մուկը: Թռչուններից հանդիպում են շուրջ 100 տեսակ, որոնց մեծ մասը բնադրում են:

Սողուններից հանդիպում են շուրջ 20 տեսակ, երկկենցաղներից հայտնի է 4 տեսակ: Երկկենցաղներից հանդիպում է լճային գորտը, սիրիական սխտորագորտը, կանաչ դողդըր, մողեսներից՝ կլորագլխիկը, օձագլխիկը և երկարաոտ սցինկը, օձերից՝ կույր օձուկը, ռնգեղջյուր օձը: Բազմազան են թռչունները և միջատները: Թիթեռներից բնորոշ են սատիրները, խոշոր առագաստաթիթեռները:

Բնական լանդշաֆտներում բազմաթիվ են անողնաշարավոր կենդանիները: Առավել ուսումնասիրված են բզեզները, հայտնի է մոտ 500 տեսակ: Այլ միջատներից հայտնի են շուրջ 60 երկթև, 40 թաղանթաթևավոր, 130 թիթեռներ, 10-ից 20 տեսակ ուղղաթևեր, սարդեր, փափկամարմիններ, մոտ 30 տեսակ վահանակրեր և տզեր: Հրազդան գետում հանդիպում են ձկների 7 տեսակ:

Պետք է փաստել, որ դիտարկվող տարածքում և նրա հարակից տարածքներում արդեն իսկ առկա է մարդկային գործոնը, առկա է կառուցապատում, տրանսպորտային երթևեկություն, մեքենաների շարժ և աղմուկ, ինչի պարագայում կենդանատեսակների հանդիպելը քիչ հավանական է, կամ բացառվում է:

Կառուցապատման ենթակա տարածքը չի առնչվում Ավան վարչական շրջանում գոյություն ունեցող մշակութային հուշարձանների, պահպանության ենթակա տարածքների հետ:

4.9 Բուսաբանական այգու “Հիշատակի պուրակի” տարածքի բուսական աշխարհի մասին տեղեկություն

Բուսաբանական այգու “Հիշատակի պուրակի” I, II, III հատվածներում (ըստ էության այգու ոչ կոլեկցիոն կասկադամերձ հարավ-արևելյան արևահայաց լանջում) աճում են բացառիկ չորադիմացկուն թփատեսակներ /Ցախակեռաս, Դժնիկ, Ամորֆա, Դրախտածառ, Մասրենի, Կիպրոս, Ճապկի/ և ծառատեսակներ /Դոբինիա կեղծակացիա (սպիտակ Ակացիա), Այլանթ բարձրաբուն, Կաղնի ամառային, Հացենի սովորական, Թխկի թաթարական, Թեղի փոքր, Գլեդիչիա/: Այս տարածքում պետք է պահպանվեն միայն Ասեղնատերևավորների տարբեր տեսակները՝ Կենսածառ, Սոճու, Գիհու տեսակներ՝ մոտ 10-15 ծառ և մի քանի վերը թվարկված կենսունակ բացառիկ չորադիմացկուն թփեր և ծառատեսակներ մոտ 10 ծառ և 20 թուփ:

IV անտառային հատվածում աճում են Աղյուսակ 1-ում բերվող ծառատեսակները, Ասեղնատերևավորների տարբեր տեսակներ: Այս հատվածում առաջարկում ենք կանաչ ներկով նշել պահպանվող ծառերը, մնացած չորացած և հրդեհներից վնասված ծառատեսակները կհեռացվեն:

V հատվածում աճում են Հուդայածառ կանադական, Դրախտածառ, Նշենի սովորական, Դոբինիա կեղծակացիա, Խնձորենի, Տանձենի որոնք անպայման պետք է պահպանվեն: Այստեղ անհրաժեշտ է միայն չոր ճյուղերի հեռացման և

սանիտարական հատման աշխատանք կատարել:

Այսպիսով, նոր ծառատեսակների տնկման մեծ մասը կատարվելու է հարավ-արևելյան արևահայաց լանջում՝ I, II, III հատվածներում, որտեղ կտնկվեն Աղյուսակ 2-ում բերվող չորադիմացկուն տեսակները: Խոնավասեր տեսակները կարող են տնկվել IV անտառային հատվածում:

Բուսաբանական այգու “Հիշատակի պուրակի” տարածքում աճող ծառատեսակների ցանկ

Վնասված ծառաթփատեսակի քանակը (հատ)	Արմատախիլ կամ հատման ենթակա
Ասեղնատերևավորներ՝ Գիհու տեսակներ,	Պահպանել, միայն չոր ճուղերի հեռացում
Ասեղնատերևավորներ՝ Սոճու տեսակներ,	Պահպանել, միայն չոր ճուղերի հեռացում
Ասեղնատերևավորներ՝ կենսաճառ	Պահպանել, միայն չոր ճուղերի հեռացում
Ցախակեռաս 1000 թուփ	Արմատախիլ կամ հատման ենթակա
Դժնիկ 1000 թուփ	Արմատախիլ կամ հատման ենթակա
Աղտոր, Ամորֆա 150 թուփ	Արմատախիլ կամ հատման ենթակա
Մասրենի 500 թուփ	Արմատախիլ կամ հատման ենթակա
Կիպրոս 20 թուփ	Արմատախիլ կամ հատման ենթակա
Ճապկի 150 թուփ	Արմատախիլ կամ հատման ենթակա
Այլանթ բարձրաբուն 50 մատղաշ ծառ	Արմատախիլ կամ հատման ենթակա
Հազագ անատոլիական (Լիցիոն) 10 թուփ	Պահպանել, միայն չոր ճուղերի հեռացում
Ոլոռնաթուփ արծաթափայլ (չինգիլ) 10 թուփ	Պահպանել, չոր ճուղերի հեռացում
Թեղի փոքր 10 ծառ	Հատման ենթակա
Դրախտաճառ 700 փոքր ծառ	Պահպանել, միայն սանիտարական հատում չոր ճուղերի հեռացում
Ռոբինիա կեղծակացիա (սպիտակ Ակացիա) 150 մատղաշ ծառ	միայն սանիտարական հատում չոր ճուղերի հեռացում
Կաղնի ամառային 30 ծառ	միայն սանիտարական հատում չոր ճուղերի հեռացում
Հացենի սովորական 20 ծառ	սանիտարական հատում չոր ճուղերի հեռացում
Հացենի պենսիլվանյան 50 ծառ	չոր ծառերի կամ ճուղերի հեռացում
Թխկի թաթարական 100 ծառ	սանիտարական հատում չոր ծառերի կամ ճուղերի հեռացում
Գլեդիչիա 20 ծառ	չոր ճուղերի հեռացում, չորացած ծառերի հատում
Հուդայաճառ կանադական 10 ծառ	Պահպանել, միայն սանիտարական հատում չոր ճուղերի հեռացում
Սոֆորա ճապոնական 20 ծառ	միայն սանիտարական հատում չոր ճուղերի հեռացում

Նշենի սովորական 4 ծառ	միայն սանիտարական հատում չոր ճուղերի հեռացում
Խնձորենի 7 ծառ	չոր ճուղերի հեռացում
Տանձենի 10 ծառ	չոր ճուղերի հեռացում
Ալոճենի 150 թուփ և ծառ	սանիտարական հատում չոր ծառերի կամ ճուղերի հեռացում
Սալորենի 30 ծառ	սանիտարական հատում չոր ծառերի կամ ճուղերի հեռացում
Կարագանա 10 ծառ	սանիտարական հատում չոր ծառերի կամ ճուղերի հեռացում

5. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ)

Տանիա Չիչմանյանի անվան հիաշատակի պուրակի տարածքը կազմում է 6.055մ2: 6.055 քմ տարածքը դա նախագծում արտացոլված պարագծային ճեմուղիներով պարփակված կանաչ հատվածամասի մակերեսն է (պարագծային ճեմուղիները գծագրական նյութում արտացոլված են մոտեցումները ցույց տալու համար, սակայն դրանք ներառված չեն նախագծային տարածքի մեջ, քանի որ որևէ միջամտություն այդ մասով մեր նախագիծը չի ենթադրում, եթե դրանք ևս ներառենք առկա ցուցանիշի մեջ ապա տարածքի մակերեսը կլինի 0,7հա): Տարածում նախատեսվում է իրականացնել այգեշինան աշխատանքներ հետևյալ բաշխվածությամբ.

- Դեղաբույսեր՝ 102 քմ
- Պտեր՝ 201 քմ
- Մշտադալար մերկասերմեր՝ 327.5
- Մշտադալար մազլցող բույսեր՝ 93 քմ
- Ծառեր, լճակ՝ 707 քմ
- Խաղահրապարակ՝ 556.5 քմ
- Սենսորային այգի՝ 39 քմ
- Ծաղկանոց՝ 402 քմ
- Չոր բույսեր՝ 132 քմ

Ըստ նախագծային առաջադրանքի այն պետք է բաղկացած լինի հետևյալ էվոլյուցիոն այգու գոտիներից.

- ✚ Պտեր
- ✚ Մշտադալար մերկասերմեր
- ✚ Մշտադալար մազլցող բույսեր
- ✚ Ծառեր և լճակ

Տարածքում նախատեսվել է նաև կրթական նշանակության Սենսորային այգի և Դեղաբույսերի ներկայացման հատված: Ընդհանուր տարածքը զբաղեցնում է 6'055 քմ,

որն ամբողջությամբ կանաչապատ է: Նախագծային հայեցակարգային լուծման նպատակն է ապահովել նախագծային առաջադրանքով նախանշված գոտիները, միևնույն ժամանակ պահպանելով կանաչ զանգվածը՝ ծառերի սաղարթն, ինչպես նաև առավելագույն ջրաթափանցելիությունը: Այդ նպատակով տարածքի 99%-ը (5'985 քմ) ջրաթափանց է: Բացառություն է կազմում 53 քմ մակերես զբաղեցնող նոր ջրային մակերեսներն ու 17.5 քմ ստորգետնյա ենթակառուցվածքները՝ ջրամաբար և պոմպակայան: Ջրաթափանց մակերեսների նման հարաբերակցության նպատակով տարածքում առկա արահետները և հարթակները հիմնականում ավազա կամ խճապատ են: Արահետների որոշակի դեպքերում օգտագործվել են նաև ողորկ նյութեր, ինչպիսիք են՝ ծառերի հատած բներ և բնական քար: Պուրակի մուտքային հատվածի կազմակերպման մասում նախատեսված է նաև ցուցանակ, ինչպես նաև գաբիոներով պերգոլաներ: Պուրակի տարածքում առկա են նաև այլ ուղղահայաց կառուցվածքներ պերգոլաներ, ջրթափ-պերգոլաներ, ինչպես նաև մագրոլ բույսերի համարանցեր: Պտերի հատվածում չոր գետի համար իրականացվել է նաև գրունտի ձեւափոխություն՝ մետաղական հենապատեպրի միջոցով: Տարածքում նախատեսված են նաև հատուկ պուրակի համար մշակված նստարաններ և աղբաման, ինչպես նաև պարագծային հատվածում առկա են Բուսաբանական այգում արդեն տեղադրված գաբիոնե նստարանների տրամաբանությամբ այլ նմանատիպ նստարաններ: Պուրակի տարածքի լուսավորությունն իրականացվում է 6, 4.5 և 0.8 մետր բարձրությամբ լուսատուներով, ինչպես նաև գրունտային լուսատուներով, որոնք լուսավորում են ծառերի սաղարթները: Պուրակի համար նախատեսվել է նաև ոռոգում, որը նաև ապահովելու է ջրվեժ-պերգոլայի աշխատանքը: Ստորգետնյա ջրամբարի և պոմպակայանից ապահովվելու է ցնցուղային, կաթիային ինչպես նաև ձեռքի ոռոգումը: Տարածքում առկա բոլոր 260 հատ ծառերը պահպանվում են ,ևս 60-ն առաջարկվում է տնկել բարեկարգման շրջանակում:

ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

- Հողի մակերեսի չափը՝ 6055
- Նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի
- Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ բուսաբանական այգի կազմակերպելու
- Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ մշտական օգտագործման

Պուրակի շինարարության ընթացքում հողի բերրի շերտերի նախատեսվող տեղաշարժը՝ 200մ3

Բուսաշերտի հզորությունը՝ 0.05 - 0.5 մ

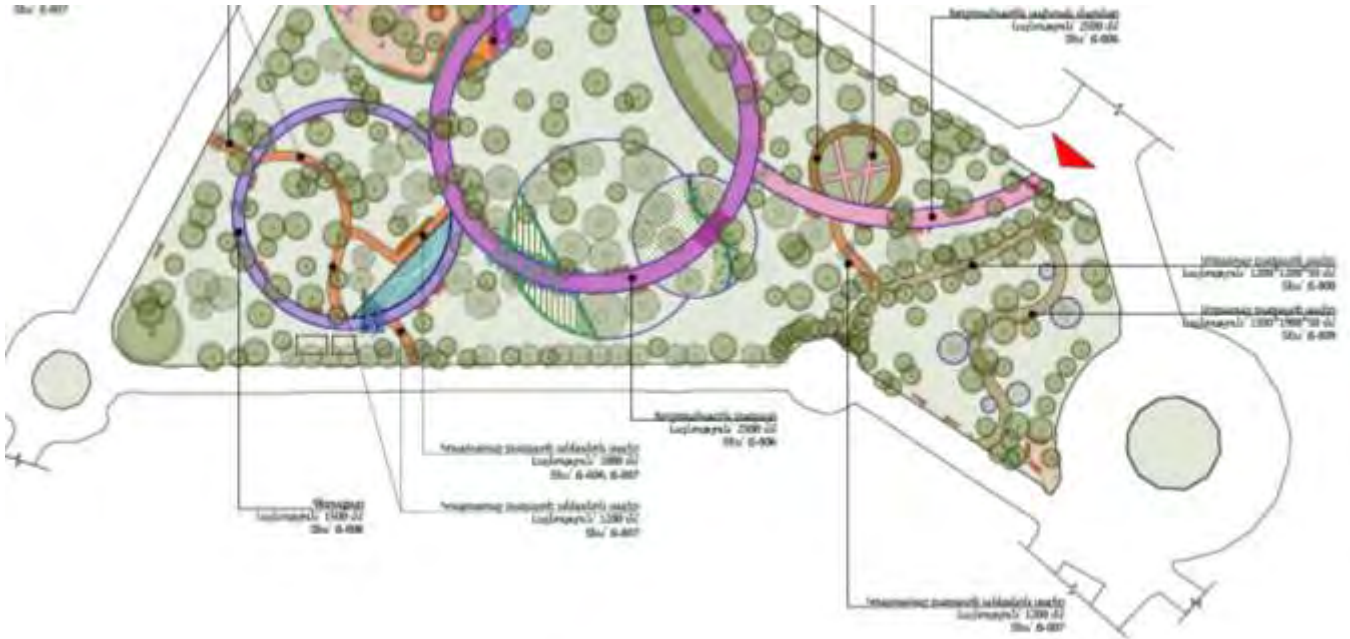
Ամբողջ ծավալը նախատեսվում է պահեստավորել տեղում և օգտագործել հիշատակի պուրակի բուսաշերտի առավել նվազ հզորությամբ տարածքներում:

Հիշատակի պուրակի նախագծային լուծումների համաձայն այն ունենալու է հետևյալ նախագծային տեքսը՝ գոտերման նախագիծ

Պուրակի ֆունկցիոնալ գոտիները Արահետների նախագիծ

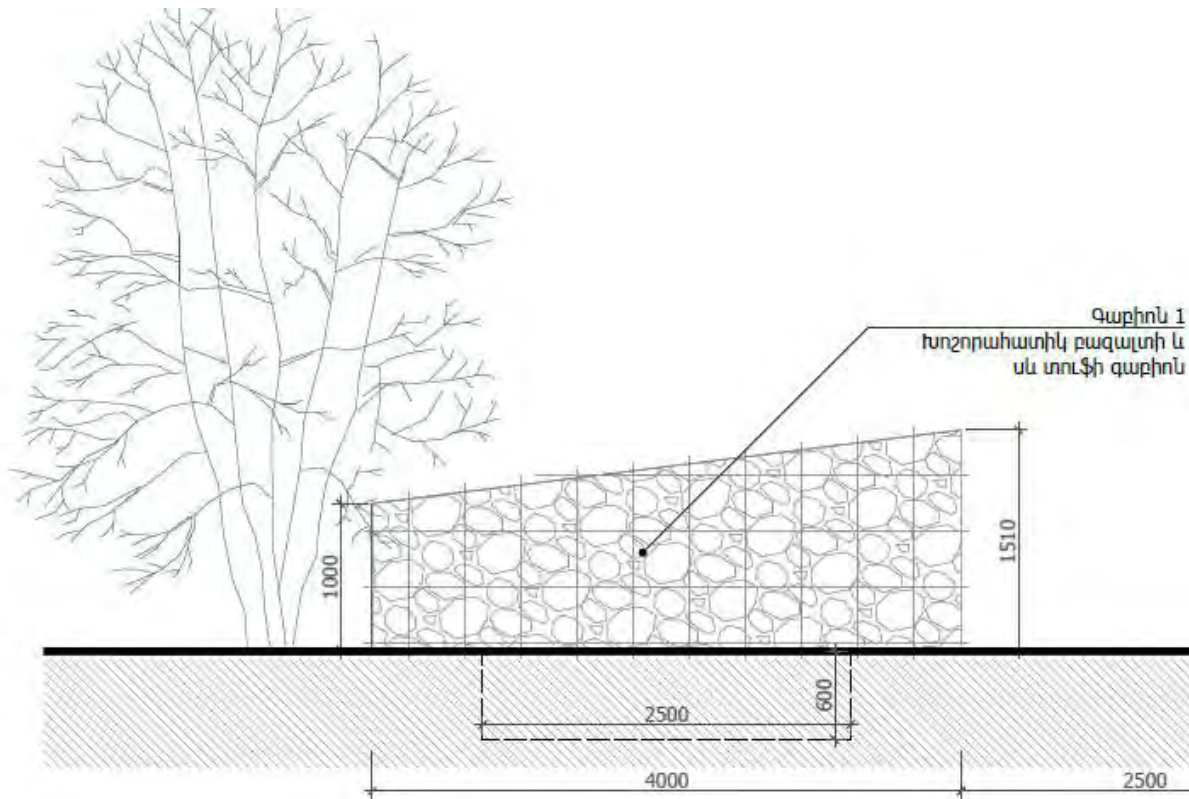
Արահետները նախատեսվում է իրականացնել Կոպտատաշ բազալտե անկանոն սալերով, խոշորացված սպիտակ մարմարով, բազալտով, ծառերի հատված բներով: Արահետների նման լուծումը հնարավորություն կտա ստեղծել բնության հետ ներդաշնակ տեսարան՝ գունային երանգներով: Բացի այդ բնական քարերը, փայտյա ճեմուղիները բնական ծագումնաբանության շնորհիվ բացասական ազդեցություն չեն ունենա բուսականության վրա:

Պուրակի մուտքը նախատեսվում է իրականացնել գաբիոններով: Գաբիոնները կամ լարաքթոցները օգտագործվում են որպես ամրացնող կառուցվածք: Ներկայումս գաբիոնները լայնորեն օգտագործվում են լանդշաֆտային դիզայնում և՛ իրենց ուղղակի նպատակով, և՛ որպես գեղազարդ տարրեր՝ փոքր ճարտարապետական ձևեր, օրինակ՝ հաղամասում սանդղավանդներ սարքելիս: Ըստ նախագծի գաբիոնները լինելու են խոշորահատիկ բազալտից և սև տուֆից, երկրորդ գաբիոնը վերևից ծածկվելու է պերգոլայով՝ հաճարենու փայտից, հականեխիչ մշակմամբ՝ ապահովելով այցելուների անվտանգ տեղաշարժը և ունենալու է ներոնշյալ տեքստիլ:

Մուտքի գաբիոն 1

ՄՈՒՏՔԻ ԳԱԲԻՈՆ 1

Յ/Յ	Անվանում	Միավոր	Քանակ
1	Խոշորահատիկ բազալտ և սև տուֆ	խմ	3.0
2	Մետաղական ցանց	քմ	16.4
3	Ամրան $\Phi 12$ A 500c	գծմ	9.90
4	Բուտաքետոնե հիմք	խմ	0.66
5	Ջրամեկուսիչ	քմ	4.63

Գաբիոն 2.

ՄՈՐՏԵՐ ԳԱԲԻՈՆ 2

Դ/Է	Անվանում	Միավոր	Քանակ
1	խոշորահատիկ բազալտ և սև տուֆ	խմ	3.4
2	Մետաղական զանգ	քմ	17.0
3	Ենթադրադարձ 40*10սմ	քմ	0.05
4	Անուր Փ8 A 500c	քմ	20.00
5	Անյուն Փ12 A 500c	գծմ	54.90
6	Քուսակաբուրմ հիմք	խմ	0.40
7	Ցրամետաղ	քմ	2.99

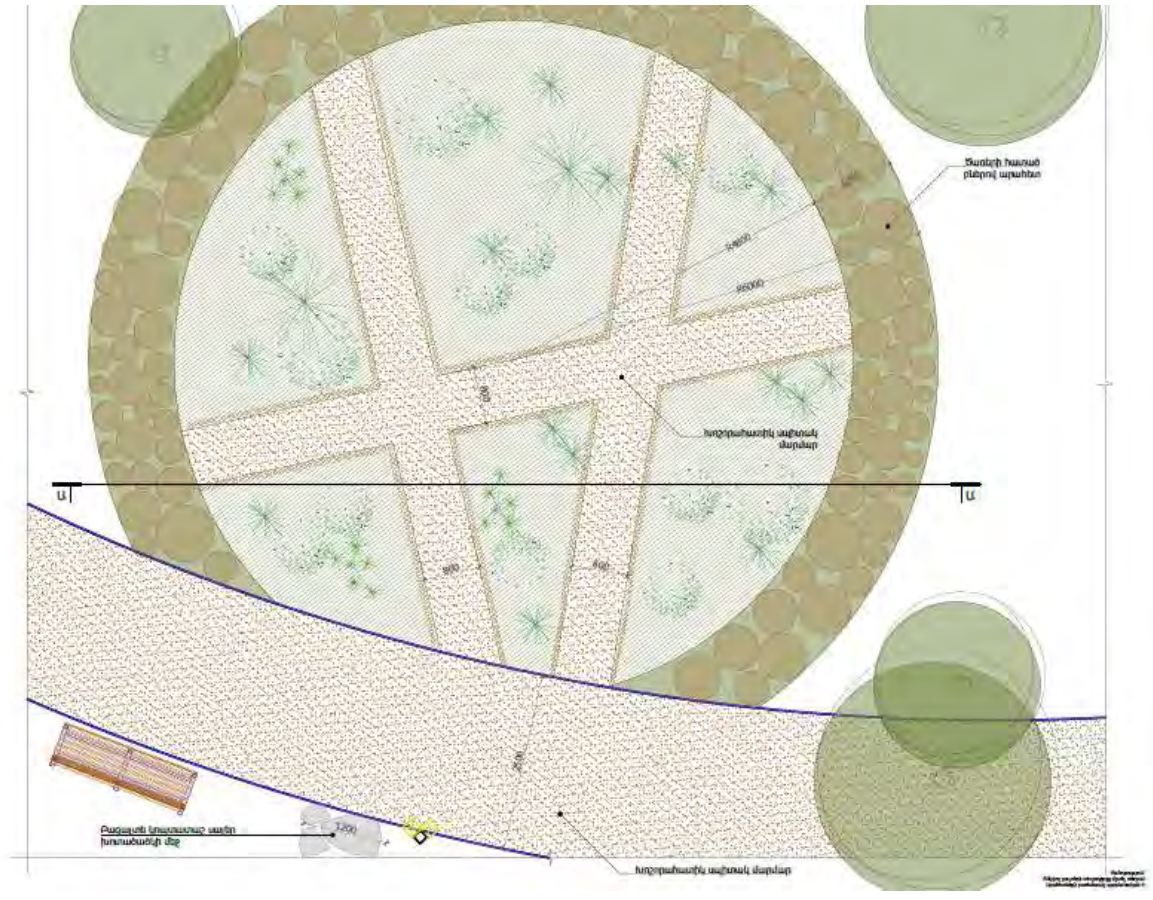
Դեղաբույսերով այգի՝ herbal park, կառուցվելու է մոտ 800մ2 տարածքի վրա: Այգու ներսի ճեմուդին իրականացվելու է խոշորահատիկ սպիտակ մարմարով, իսկ եզրագծվելու է ծառերի հատված բներով: Այգում նախատեսվում է տնկել այնպիսի բուսատեսակներ, որոնք Հայաստանում չկան: Ցանկը՝ ստորև.

Աղյուսակ 7.

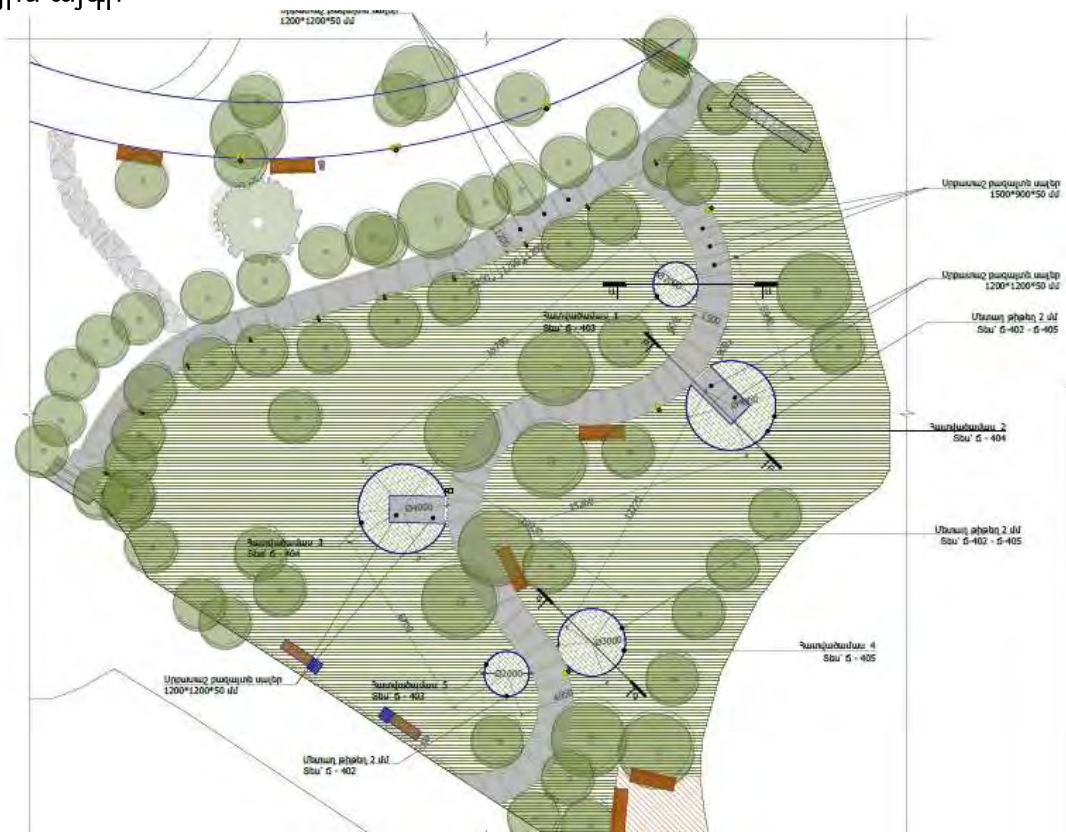
N	Կանաչապատման տեսակները և անվանումը
---	---

1	2	
	ՀԱՅԵՐԵՆ ԱՆՎԱՆՈՒՄ	ԼԱՏԻՆԵՐԵՆ ԱՆՎԱՆՈՒՄ
1	Կամպսիս, 5տ,	Campsis grandiflora (Thunb.) K.Schum.
2	Վիստերիա, 5տ	Wisteria sinensis (Sims) DC.
3	Բարբարիս Տոմբերգի, 1.2-1.5մ	Berberis thunbergii DC.
4	Դիակասկ կարմիր ծաղիկներով, 5-7տ՝3մ	Aesculus x carnea
5	Սակուռա, 5տ՝ 2-2.5մ	Prunus serrulata Lindl.
6	Օճառածառ, 4տ՝ 2մ	Koelreuteria paniculata Laxm.
7	Բրգաձև տուա, 1.5-2մ	Thuja occidentalis 'Pyramidalis'
8	Եղևնի, 2-3մ	Picea abies (L.) H. Karst.
9	Մետասեկվոյա, 2-3մ	Metasequoia glyptostroboides
10	Կրիպտոմերիա, 1.5-2մ	CRYPTOMERIA JAPONICA 'ELEGANS VIRIDIS'
11	Կլոր տուա (թուփ), 0.5-1մ	Thuja occidentalis 'Tiny Tim'
12	Վիստերիա, 5տ	Wisteria sinensis (Sims) DC.
13	Լոնիցերուս, 5տ	Lonicera sempervirens
14	Կամպսիս, 5տ	Campsis grandiflora (Thunb.) K.Schum.
15	Կլիմարիս, 3-5տ	Clematis
16	Լորենի, 2.5-3մ	Tilia caucasica Rupr.
17	Կաղնի, 2.5-3մ	Quercus robur L.
18	Կաղնի, 2.5-3մ	Quercus castaniifolia Pantan.
19	Դիակասկ, 2.5-3մ	Aesculus x carnea
20	Ոսկի անձրև, 2-2.5մ	Laburnum anagyroides Medik.
21	Հուդայածառ, 2-2.5մ	Cercis griffithii Boiss.
22	Մակլյուռա, 2-3մ	Maclura aurantiaca Nutt
23	Բադլեա, 1-1.5մ	Buddleja davidii Franch
24	Պենիսետում, 0.8-1մ	Pennisetum alopecuroides(L.) Spreng
25	Քնարածառ, 2-2.5մ	Liriodendron tulipifera L.
26	Կալինա բուդյենեժ, 1-1.5մ	Viburnum opulus'Roseum',Buldenej
27	Վիստերիա, 5տ	Wisteria sinensis (Sims) DC.
28	Ալբիզիա, 2-2.5մ	Albizia julibrissin Durazz.
29	Բադեղ, 3-5տ	Hedera helix L.
30	Կուսախաղող, 3-5տ	Parthenocissus quinquefolia (L.) Planch.
31	Խայտաբղետ իլենի, 0.5-1մ	Euonymus fortunei Hand.-Mazz.'Moonshadow'

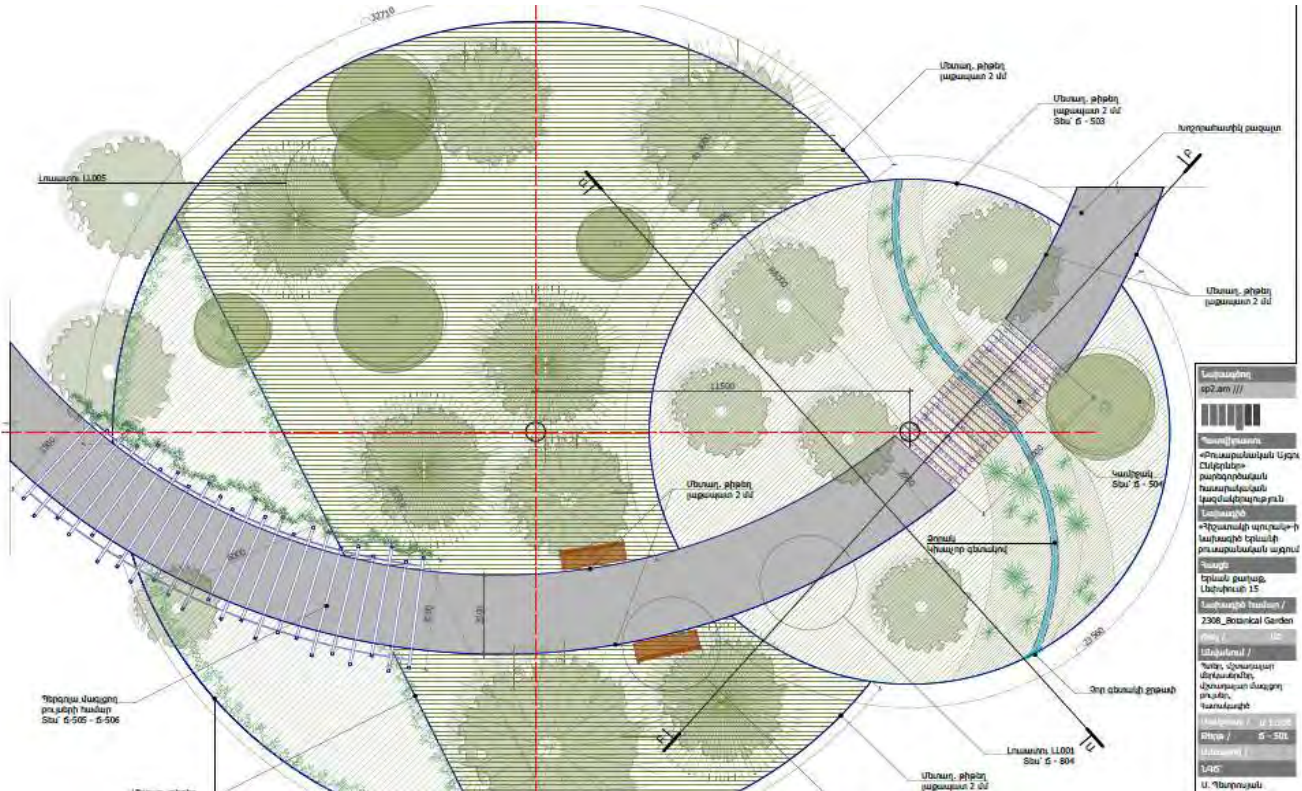
Բուսաբանական այգու կանաչապատումը, դեղաբույսերի այգու հիմնումը նախատեսում է այգու հաճախորդների, ինչպես նաև ուսումնառության նպատակով իրականացնել ճանաչողական աշխատանքներ, դասընթացներ: Առհասարակ բուսաբանական այգու նպատակը հենց այնպիսի ծառատեսակներով հագեցած լինելն է, ինչպիսիք բնորոշ չեն Հայաստանին: Այդ իսկ պատճառով կանաչապատման նախագիծ՝ համաձայնեցված Երևանի քաղաքապետարանի հետ և պայմաններին չի նախատեսվում, քանի որ մենք գիտությունների ազգային ակադեմիայի ենթակայության տակ ենք, բացի այդ մենք կանաչապատում չենք նախատեսում, այլ բուսաբանական այգու համատեքստով սահմանված նոր բուսատեսակների, ծառատեսակների տնկում, ինչը գիտական, նորարարության, ծանոթության, կրթական և այլ նպատակների ուղղվածության գործունեություն է: Դեղաբույսերի այգու նախագիծը՝ ստորև.

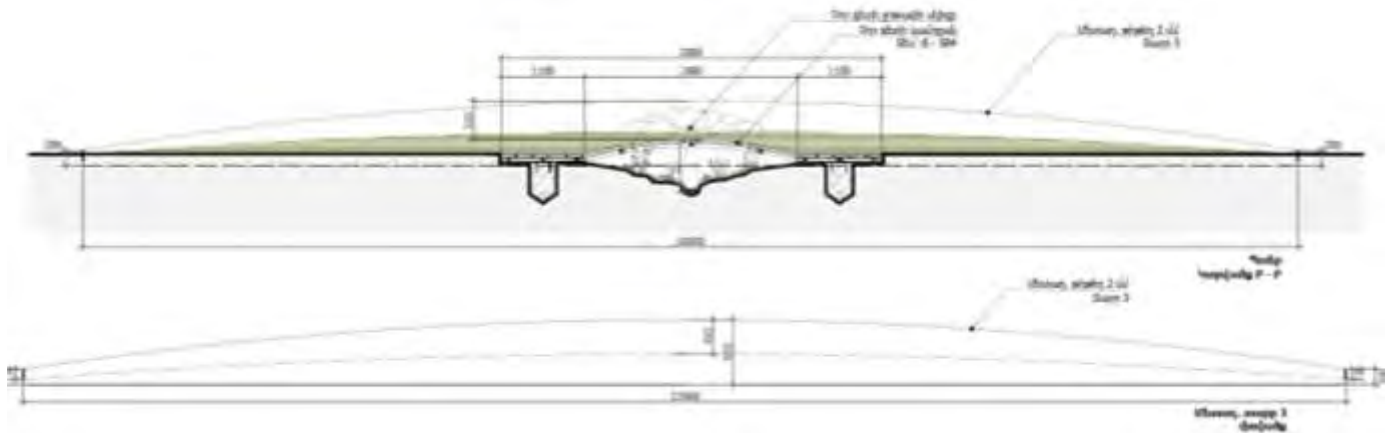
Սենսորային այգի

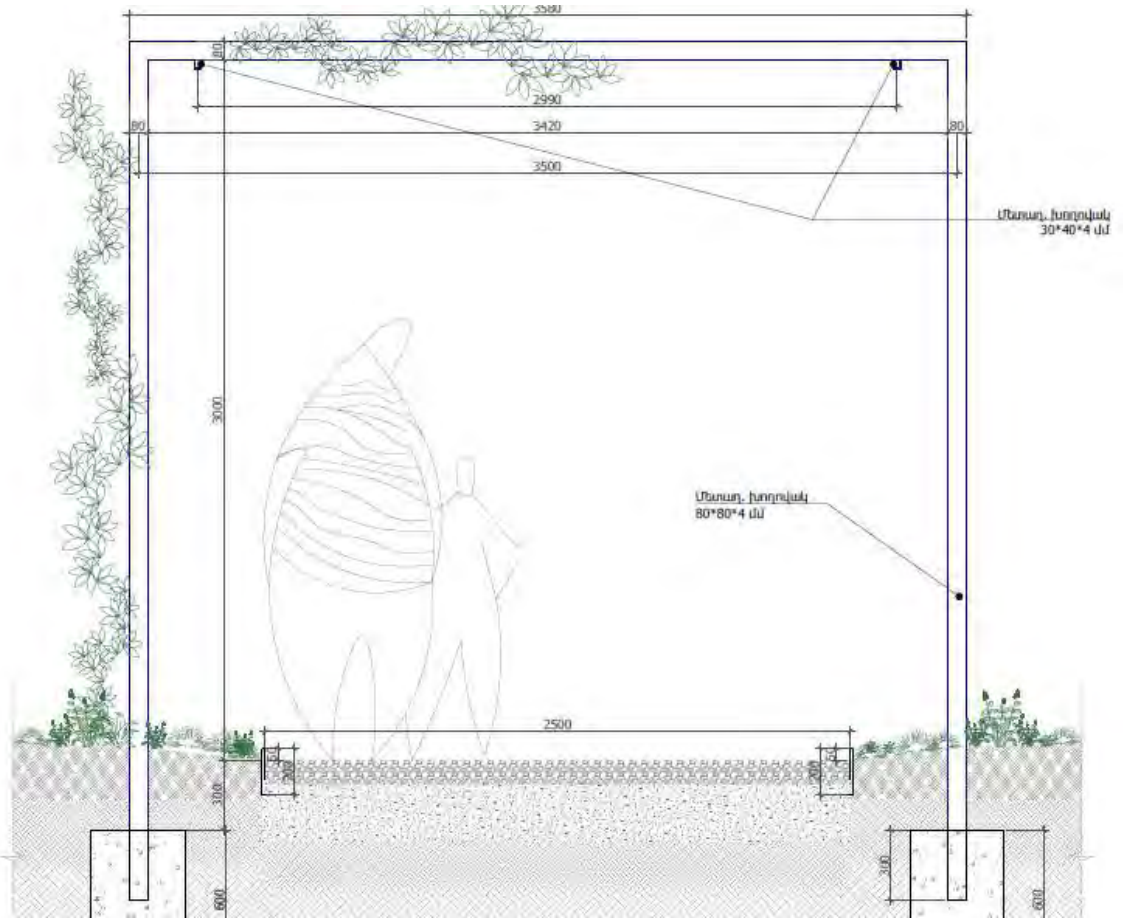
Պտեր, մշտադալար մերկասերմեր, մշտադալար մագլցող բույսեր, չափադրում

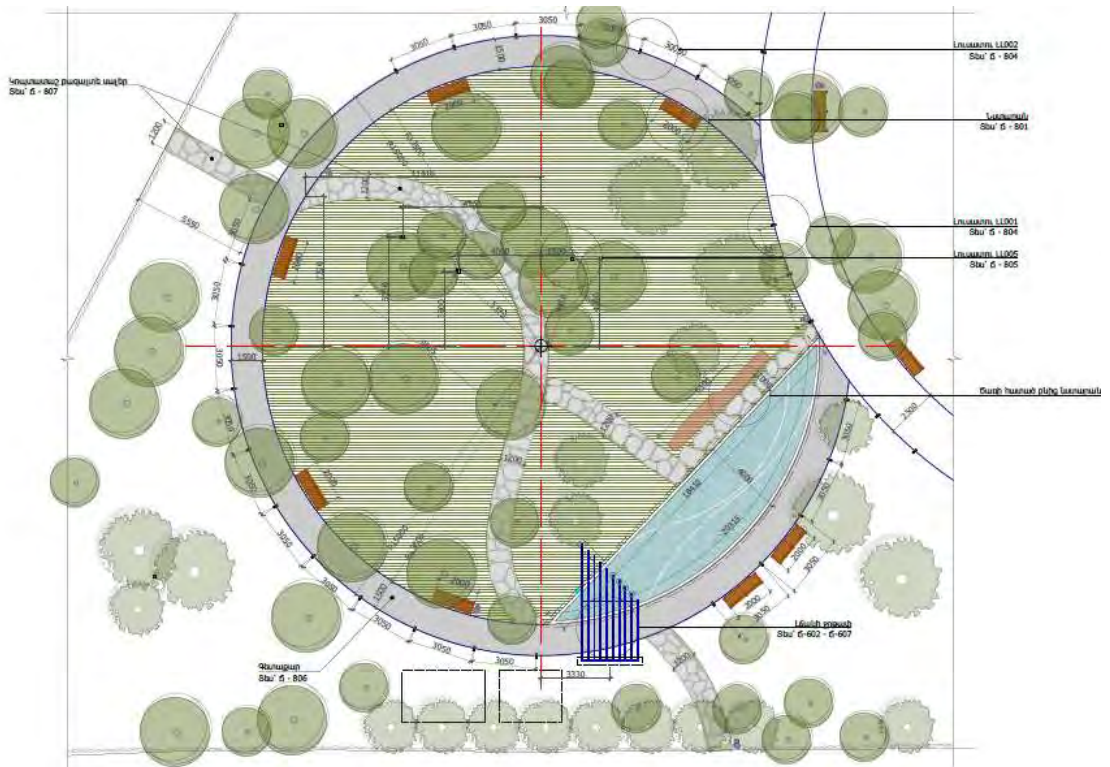
Չոր գետի և կամրջակի նախագծային լուծումներ
 Կամրջակը նախատեսվում է հավաքել մետաղյա թիթեղային կարկասով, չոր գետակի վերին ներքին հատվածում տեղադրելով խոշորահատիկ բազալտ: Արտաքին մակերեսը՝ հաճարենու փայտ հականեխիչ լաքային մշակմամբ տախտակամածներ՝ 10,58մ²: Ամրակցման նպատակով կիրականացվի ջրամեկուսիչ հիմք, բետոնային լիցք, խարսխային հեղույաներ և ներդիր էլեմենտներ:

Մագլցող բույսերի պերգոլայի կտրվածք
 Տեղադրվելու են մետաղական խողովակներ բուտաբետոնե հիմքերով, որոնց վրա կաշեն, կձևավորվեն մագլցող բույսերը՝ ձևավորելով ճեմուղիներից մեկի քայլընթացքը:

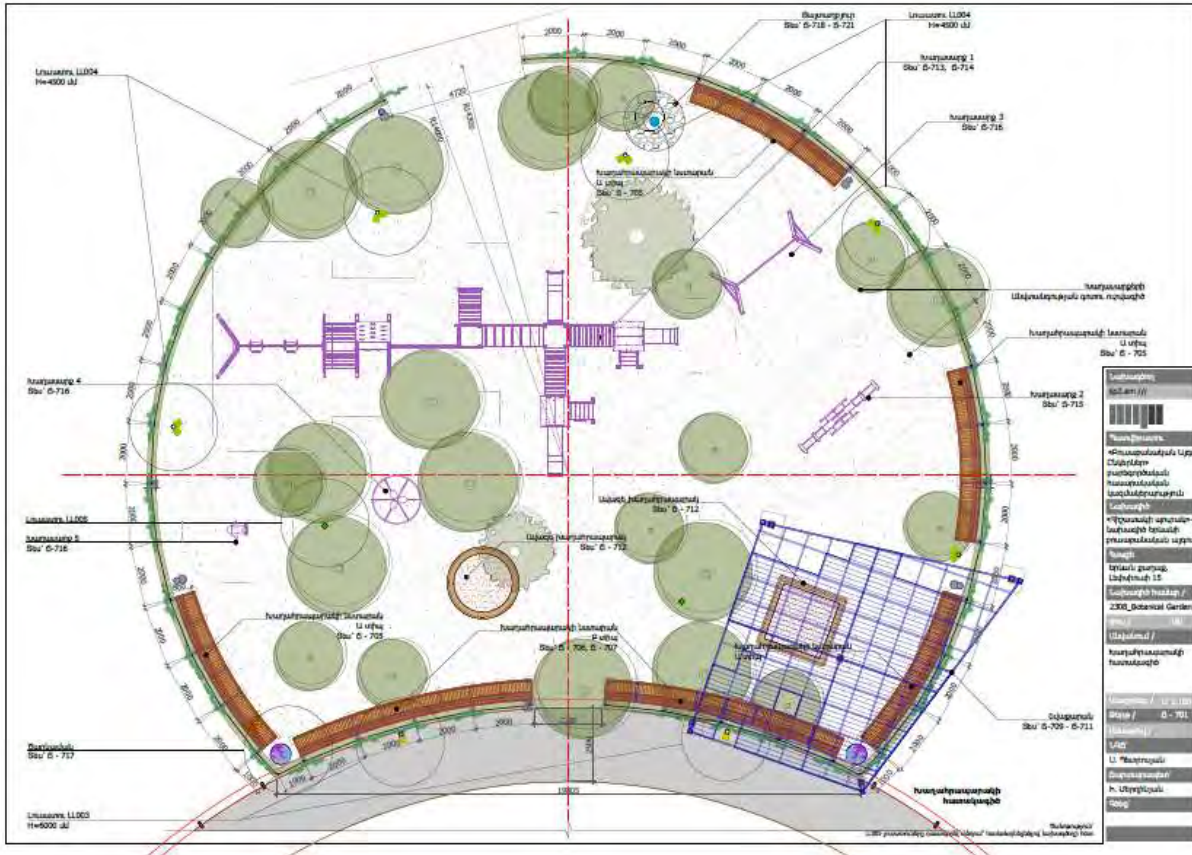

Ծառերի և լճակի հատակագիծը ունենալու է հետևյալ տեսքը.

Լճակն իրականացվելու է բուտաբետոնե հիմքերով, ցեմենտային հիմքի ջրամեկուսիչներով, որից հետո իրականացվելու է ցեմենտավազային հարթեցնող $d=50$ մմ շերտի պատրաստում հատակների տակ և խոշորահատիկ գետաքարով ներքնաշերտի իրականացում:

Նախատեսվում է նաև կառուցել խաղահրապարակ, որն իրականացվելու է քառաշերտ՝ բնահող, տոփանված բնահող, խճաքար, կարմիր ավազ: Խաղահրապարակում տեղադրվելու են խաղասարքեր, ցայտաղբյուր, լուսատուներ, ավազե խաղահրապարակ շվաքարանով, ինչպես նաև նստարաններ, ծաղկամաններ, աղբամաններ: Խաղահրապարակը ցանկապատվելու է մետաղալարային ցանցով: Խաղահրապարակում նախատեսվում է փոքր ավազե խաղահրապարակներ, որոնք շրջագծվելու են տախտակամածով՝ (հաճարենու փայտ, հականեխիչ լաքային մշակմամբ) 3.50քմ և լցվելու են մանրահատիկ ավազով՝ գետաքար:

Պուրակում տեղադրվելու են թվով 57 լուսատու, որոնց մեջ լինելու են ինչպես բարձր լուսատուներ, այնպես էլ գետնի վրայի լուսատուներ: Լուսատուների նախագիծը՝ ստորև.

Կահավորման ուրվագիծ

6. Ջրամատակարարում և ջրահեռացում

«Հիշատակի պուրակ»-ի նախագծի «Ջրամատակարարում և ջրահեռացում» մասով նախատեսվում է բուսաբանական այգու նշված տեղամասի ոռոգման համակարգի և ջրային կառույցների նախագծում համաձայն ՀՀ-ում գործող շին. նորմերի և կանոնների: Նախագիծն իրականացված է ճարտարապետաշինարարական գծագրերի, տարածքի երկրաբանական հանույթի, նախագծման առաջադրանքի հիման վրա:

Ոռոգման ջրմուղ

Տարածքի կանաչապատ տարածքների, ծառերի ու սիզամարգերի ջրումը իրականացվում է ոռոգման համակարգի միջոցով: Որպես հիմնական ջրաղբյուր ծառայում է գործող ոռոգման համակարգը: Անհրաժեշտ ճնշում և ջրաքանակ ապահովելու համար նախատեսված է ոռոգման ջրի ստորգետնյա պոմպակայան և ջրամբար 40խ.մ. ծավալով: Ջրումը իրականացվում է ավտոմատ գործող սուզվող ցայտիչներով: Ջրման ենթակա տարածքը բաժանված է տեղամասերի: Ջրման տեղամասերը իրարից առանձնանում են պոմպակայանում նախատեսված փականների միջոցով: Ոռոգման պոմպի արտադրողականությունը ընտրված է ամենամեծ տարածքի համար անհրաժեշտ ջրի քանակից ելնելով: Ջրման հաշվային համարվող I տեղամասի ջրածախսը՝ $q=6.45+3.2=9.65$ լ/վրկ:

Ջրումը տեղամասում տևում է՝ $5.11/6.45=0.79$ ժամ կամ մոտ 48 րոպե:

Պահանջվող ճնշումը՝ $H=H_{երկ} + h_{ազ.} + h_{դ.} = (34.50 - 30.95) + 20 + 8.20 = 31.75$ մ $\times 1.3 = 41.27$ մ:

Ոռոգման ցանցը փակուղային է և տեղադրվում է գետնի մակերևույթից 0.3մ խորության վրա, իսկ ճանապարհների հետ հատման տեղերում 1.0 մ խորությամբ: Պողպատե և պլաստմասե խողովակների միացումը իրականացվում է կցաշուրթերի միջոցով (տես հանգույցը):

Ճանապարհները հատելիս խողովակները անցնում են պողպատե պատյանների միջով:

Ոռոգման ցանցը իրականացվում է պլաստմասե խողովակներով: Ոռոգման համակարգը ջրարբիացման սեզոնը վերջանալուց հետո դատարկվում է կամ ցածրադիր մասերում տեղադրված ծորակներով ու ցայտիչներով, կամ առանձին թողարկներով, որոնք տեղադրված են ցանցի ցածրադիր կետերում:

7. Էլեկտրամատակարարում

Ներքին էլեկտրամատակարարման համար դիտարկվել են ՀՀ ք. Երևան, Լեփսիուսի փ, հ. 15 հասցեում գտնվող Երևանի Բուսաբանական այգու «Հիշատակի պուրակի» բարեկարգման աշխատանքների էլեկտրական սնուցման, էլ. ուժային սարքավորումների, լուսավորության համակարգի հարցերը: Աշխատանքային գծագրերը մշակվել են ըստ հետևյալ փաստաթղթերի՝ ճարտարապետական և շինարարական գծագրեր, ճարտարագիտական խմբերին տրամադրված առաջադրանքներ: Այգու էլեկտրամատակարարումը, ինչպես նաև դիզայնի և լուսավորությունը իրականացվում է մուտքի մոտի ցածր լարման վահանակից:

Էլեկտրաէներգիայի հաշվիչը կտեղադրվի սնման աղբյուրի մոտ: Էլեկտրամատակարարումը իրականացվելու է 3-գծային սխեմայով, 220Վ լարմամբ, 50Հց հաճախականությամբ: Սնուցող մալուխները բաշխիչ ցանցերը իրականացվում են PVC/PVC

տիպի միաձույլ պղնձե մալուխների միջոցով՝ պարփակված ՊՎՔ խողովակի մեջ և ամրակով ամրացված: Այգում նախատեսված են նաև հողանցման հպակով վարդակներ, ինչպես նաև տեսախցիկներով հսկողության համակարգ, որի բաշխիչը գտնվում է էլ. վահանակի կողքին, իսկ տեսահսկողությունն իրականացվում է հիմնական մասնաշենքում՝ 200մ հեռավորության վրա:

8. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՍԻՆԵՄԱՆ Որպես շինհրապարակ դիտարկվելու է ամբողջ հողատարածքը:

Համաձայն ներկայացված շինհրապարակի նախագծի տարածքում տեղադրվելու են ժամանակավոր ցանկապատ, վագոն-տնակ աշխատողների համար, լուսարձակներ, հակահրդեհային հիդրանտներ, հակահրդեհային վահանակ, ժամանակավոր բիոզուգարան, բաց պահեստներ, անվտանգության ցուցանակներ:

Ելնելով առկա պայմաններից շինությունները բացի շինարարական նորմերով տրված անվտանգության հրահանգներից, անհրաժեշտ է կազմակերպել և աշխատանքների կատարման նախագծում արտացոլել անվտանգության նորմերի անհատական մոտեցումներ հատկապես կապված կռունկի գործողության գոտում կատարվելիք շին. մոնտաժային աշխատանքների վերաբերյալ:

Շինարարության իրականացման որակի չափանիշները հսկվում են տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից, հատկապես ակտավորելով թաքնված աշխատանքների իրականացումը, գրանցելով վարման մատյանում:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս պետք է ղեկավարվել քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից տրված հրահանգների:

Շին. հրապարակը կոմպլեկտավորվում է հակահրդեհային ինվենտարով:

Շինարարության ընթացքում անհրաժեշտ է կատարել միջոցառումներ զերծ պահելու շրջակա միջավայրը աղտոտումից, թունավոր արտաթորումներից:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

1©Աշխատանքների բնույթից ելնելով^a բանվորական բրիգադները ձևավորվում են որպես բազմապրոֆիլ կամ մասնագիտացված:

2©Բազմապրոֆիլ բրիգադները նպատակահարմար է կազմավորել խոշորացված (ընդհանրացված) տիպի ավարտուն շինարարական արտադրանքի« աշխատանքների ընդհանրացված փուլի» կոնստրուկտիվ հանգույցի ստեղծման նպատակով:

3©Բրիգադների քանակական և մասնագիտական - որակական կազմը սահմանվում է աշխատանքների ծրագրված ծավալների« աշխատատարության և աշխատանքների կատարման ժամկետների հիման վրա:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1©Բանվորների աշխատանքի պաշտպանությունը ապահովվելու է անհատական պաշտպանության միջոցների կիրառմամբ (հատուկ արտահագուստ« կոշիկ)« համալիր պաշտպանության միջոցառումների կատարումով (ցանկապատում« լուսավորում« օդափոխում« պաշտպանիչ և արգելակիչ սարքեր և հարմարանքներ և այլն)« սանիտարակենցաղային շինություններով և սարքավորումներով^a գործող նորմերին և կատարվող աշխատանքների բնույթին համապատասխան

2©Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները:

3©Աշխատանքի պաշտպանության^a անվտանգության տեխնիկայի« արտադրական սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների և հակահրդեհային անվտանգության վերաբերյալ անց է կացվելու հրահանգում: Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները:

4.Բանվորների անվտանգության տեխնիկայի ուսուցման« հրահանգման ժամանակին և որակով անցկացման« անհատական պաշտպանական միջոցների վիճակի և կիրառման« արտադրական անվտանգության և արտադրական սանիտարահիգիենիկ անվտանգության հետ կապված բոլոր միջոցառումների կատարման հսկողությունը վերապահվում է աշխատանքներն իրականացնող կազմակերպությանը:

Անհրաժեշտ է ավելի հետևողական մշտադիտարկումներ իրականացնել շինարարական գործունեության ոլորտում՝ արձանագրելով շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների հնարավոր անհամաձայնությունները:

Իրականացվող շինարարական աշխատանքների ընթացքում կառուցապատողի կառաջնորդի Առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 15-Ն հրամանով հաստատված սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներով:

**ԵՐԵՎԱՆԻ ԲՈՒՄԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՅԳՈՒՄ "ՉՌԱՏԱԿԻ ՊՈՒՐԱԿ"-Ի ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ**

Ը	Խաղը	Աշխատանքների անվանումները	Չ.Մ.	Ծրված	Աշխատանքային վ.ա.Վ-ը	Բանվորների թիվ	Ստացված ա. ք.	I տարի											
								I քառամյակ		II քառամյակ		III քառամյակ		IV քառամյակ		V քառամյակ		VI քառամյակ	
								1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Ա	Կախառայությունահան աշխատանքներ	4	5	6	9	10	11											
		ժամանակավոր կառուցվածքների տեղադրում, պահեստային հարթուների կազմակերպում, բանվորների կրակամերձեցում [Էլքաղխական ն անվտանգություն հարցերով]			40.0	4	10												
		Ենթամասնագիտ աշխատանքներ																	
2		Արհեստական լճակի կառուցում	11	13.0	98.0	9	98												
3		Խաղարկապարտակի կառուցում	12	536.7	180.0	9	90												
4		Պեղքումների, ջրթափի, ջրաբարձի կառուցակի կառուցում			423.0	6	70												
5		Արհեստական ցածր ինվազիոնացում			123.0	4	80												
6		Արհեստների կառուցում	12	701.0	900.0	6	109												
7		Անտառաբերի և ցանցավարակի կառուցում, կառուցվածքների տեղադրում, պահեստային լուսավորություն, Լուսավորանքի, սարքավորանքի տեղադրում, կառուցապարտակի կառուցում, աստղաչափի տեղադրում			290.0	4	50												
8		Բաշտերի տեղում, սննդամթերքի սեղաների տեղադրում			400.00	10	60												
		Շրջաններ			7 825.00		490												

Բանվորների առավելագույն քանակը 78 մարդ, միջին քանակը՝ 16 մարդ

8.1 Աշխատանքների կատարման սխեմա

Նախագծի շինարարության կազմակերպումը մշակված է ՀՀՇՆ 3. 01.01.2008-ի դրույթներով: Շին աշխատանքների իրականացման համար նախատեսում է 2 փուլ՝ նախապատրաստական և հիմնական, ընդհանուր տևողությունը՝ 24 ամիս: Նախապատրաստական փուլում կատարվում են հետևյալ աշխատանքները.

- Շին. հրապարակի ժամանակավոր ցանկապատում հետիոտն գլխածածկույթով
- ժամանակավոր էլեկտրոմատակարարում և ջրամատակարարում
- Շին. նյութերի և բետոնի ընդունման հարթակների պատրաստում
- Շին.հրապարակի գիշերային լուսավորվածություն

Հողային աշխատանքները փոսորակում և խրամուղիներում կատարվում են “հետքահ” էքսկավատորով:

Հաշվի առնելով տեղանքի սուղ պայմանները, անհրաժեշտ է կազմակերպել անվտանգության տեխնիկայի կանոնների իրականացման համալիր մշակում՝ ղեկավարվելով ՀՀՇՆ III-IV.2008-ի դրույթներով: Բեռի ուղղահայաց և հորիզոնական տեղափոխությունները պետք է կատարվեն ազդարարի ազդանշանին համապատասխան, պահպանելով անվտանգության գոտու սահմանները, ինչպես նաև բեռի անկման հորիզոնական տեղափոխությունը:

Ապրանքային բետոնը շինհրապարակ մատակարարվելու է մասնագիտացված ընկերության կողմից, պատրաստի վիճակում:

Շինարարության ընթացքում այլ անձանց իրավունքների սահմանափակումը հետևում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Քանի որ այս տարածքը գտնվում է քաղաքի բնակելի թաղամասից ավելի քան 100մ հեռավորության վրա, ապա կառուցման աշխատանքները հնարավոր քիչ կանրադառնան բնակելի թաղամասի վրա: Այնուամենայնիվ նախատեսվում է փոշուց զերծ մնալու համար տարածքը մշտական խոնավ պահել և ապահովել ոռոգման ջրով:

Թույլ չտալ նորմայից ավել վնասակար արտանետումներ դեպի մթնոլորտ, շին. մեքենաները շին. հրապարակ պետք է մտնեն և դուրս գան մաքուր վիճակով: Բնահողով բարձրված մեքենաների թափքը պետք է թրջել և ծածկել պոլիէթիլենային թաղանթներով թույլ չտալով փոշու ամպի գոյացություններ:

Երեկոյան ժամերին դադարեցմել աղմկոտ աշխատանքների կատարումը: Պարբերաբար, և ըստ անհրաժեշտության, կկազմակերպվի շինարարական աղբի տեղափոխում թափոնատեղ:

Շինարարական աշխատանքների բնութագրերը և տիպերը հետևյալն են

Երևանի Բուսաբանական այգու տարածքում անտառպուրակի կառուցապատման աշխատանքների շինարարական աշխատանքները ներառում են.

- Նախապատրաստական փուլի աշխատանքներ
- Հողային աշխատանքներ
- Միաձուլվել ե/բ կոնստրուկցիաներ
- Ներքին ինժեներական ցանցեր
- Հարդարման աշխատանքներ
- Երեսպատման աշխատանքներ
- Տարածքի բարեկարգման աշխատանքներ:

8.2 Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը

Հիմնական շինարարական տեխնիկայի պահանջարկը որոշվում է աշխատանքների ծավալների, մեխանիզմների և մեքենաների միջին արտադրողականության և աշխատանքների կատարման ընտրված եղանակների հիման վրա: Հիմնական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկը բերված է ստորև:

Շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկ՝

- Էքսկավատոր -----3 հատ
- Բուլդոզեր----- 2 հատ
- Ինքնաթափ մեքենա «Կամազ» 6 հատ
- Ավտոկոունկ Q=10տ ----- 3 հատ
- Բետոնատար մեքենա -----4 հատ

Շինարարական տեխնիկայի համար համապատասխան վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը իրականացվելու է շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում:

Շինարարական աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ բետոնի խառնուրդը կմատակարարվի բետոնատար ավտոմեքենաներով, մասնագիտացված ընկերության կողմից, պայմանագրային հիմունքներով:

8.3 Ժամանակավոր շինություններ

Շինհրապարակում կտեղադրվեն հետևյալ ժամանակավոր շինությունները:

8.4 Հիմնական շինարարական աշխատանքների և ռեսուրսների ծավալները
Հողային աշխատանքների ծավալները հաշվարկված են շինարարական
աշխատանքների իրականացման 2 փուլի համար`

Հանույթ՝ 2500մ³

Հետլիցք՝ 700մ³

Ավելացած հողային զանգվածը կտեղափոխվի Երևան քաղաքապետարանի կողմից
օրենքով սահմանված վայր, համապատասխան թույլտվություն ստանալուց հետո:

Շինարարությունում աշխատողների ընդհանուր թիվը՝ 20 մարդ, որից

- Ինժեներատեխնիկական անձնակազմ - 2 մարդ
- Արհեստագործներ և բանվորներ - 10 մարդ
- Մեքենավարներ և օգնականներ - 8 մարդ

8.5 Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում

Երևանի Բուսաբանական այգու տարածքում անտառապուրակի կառուցապատման
աշխատանքների ժամանակ օգտագործվում են տարբեր շինարարական նյութեր, այդ թվում
երկաթբետոն, սրբատաշ և կոպտատաշ քար, փայտ, մետաղ, ապակի, բարձրորակ սվաղ,
երեսապատման բարձրորակ նյութեր, ավազ, ցեմենտ, ներկանյութեր, բետոնյա
կոնստուկցիաներ, մետաղական կոնստուկցիաներ և այլն:

Բնառեսուրսներից օգտագործվելու է ջուր՝ տարածքների ջրցանի, հողի/գրունտի
խոնավացման համար՝ և շինանձնակազմի խմելու կենցաղային նպատակների համար:

ա) Շինանձնակազմի կենցաղային և տնտեսական ջրաձախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$W_{\text{խ.տ.}} = (n \times N + n_1 \times N_1) \times T$, որտեղ

n – ԻՏ աշխատողների, ծառայողների թվաքանակն է՝ 2 մարդ

N – ԻՏԱ ջրաձախսի նորմատիվն է՝ 0.016 մ³օր/մարդ

n₁ – սպասարկող աշխատողների թվաքանակն է՝ 18 մարդ

N₁ – սպասարկողների ջրաձախսի նորմատիվն է՝ 0.025 մ³օր/մարդ

T – աշխատանքային օրերի թիվն է՝ 365 օր

$W_{\text{խ.տ.}} = (2 \times 0.016 + 18 \times 0.025) \times 624 = 175,93 \text{մ}^3/\text{շին. ժամ. կամ } 0,48 \text{մ}^3/\text{օր:}$

բ) Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ձախսը որոշվում է հետևյալ

կերպ՝ $U_1 = S_1 \times K_1 \times T$, որտեղ՝

S₁ – ջրվող տարածքի մակերեսը, 500 մ²,

K₁ – 1 մ² օրական ջրցանի նորմը, 0.0015 մ³,

T – ջրցանի ժամանակահատվածը օրերով, 1200

$U_1 = 500 \times 0.0015 \times 180 = 135 \text{մ}^3/\text{շին. ժամ. կամ } 0.27$

մ³/օր Ընդամենը ջրօգտագործումը կկազմի 310,93 մ³/շին.

ժամ:

Բանվորական և ԻՏԱ անձնակազմի կոմունալ-կենցաղային կարիքները հոգալու համար
շինհրապարակում կտեղադրվեն ժամանակավոր սանհանգույցներ, որոնք
շինաշխատանքների ավարտից հետո կապամոնտաժվեն:

Շինհրապարակում սանիտարական կանոնները և նորմերը պահպանվելուն են
համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի N15-Ն
հրամանի համաձայն:

Բանվորական և ԻՏԱ անձնակազմի կոմունալ-կենցաղային կարիքներ և տարածքի
ջրցանի ջրամատակարարումը կիրականացվի **ըստ պահանջի՝ շապցված ջրերով և**

պայմանագրային հիմունքով: Կոյուղին միացված է համայնքային կոյուղատարին:

9. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՍԽԵՄԱՆ

9.1 Թափոնների կառավարում

Երևանի տարածքում աղբահանության նպատակով բնակելի թաղամասերում տեղադրված են աղբահավաք տարողություններ և աղբարկղներ: Աղբահեռացումը կատարվում է կանոնավոր: Թաղամասերի առանձին տեղերում աղբը թափվում է չնախատեսված վայրերում, ինչը հանգեցնում է տարածքի սանիտարական վիճակի վատթարացմանը: Սակայն դրանց քանակը մեծ չէ և գնալով ավելի է նվազում:

Շինաշխատանքների իրականացման ընթացքում առաջացող թափոնների տեսակները և քանակները՝

	Անվանումը	Վտանգավորության դասը	Ծածկագիրը ըստ «Թափոնների ցանկի»	Քանակը
1.	Շինարարական աղբ	IV	9120060101004	492 մ ³
2.	Փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հող	V	3140110008995	1800մ ³
3.	տարածքում առաջացած կենցաղային չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)	IV	9120040001 00 4	2400 տ

Շինարարական աղբը ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր:

9.2 Ավան վարչական շրջանի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ցանկ

Այս բաժնում ներկայացնում է Երևան քաղաքի Ավան վարչական շրջանի պատմության

և մշակույթի հուշարձանների ցանկը: Ցանկում ներառված է ընդամենը 150 հուշարձան (10 միավոր):

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարանիշ	նշան	հավելյալ նշումներ
Աշտարակ	մ.թ.ա. 2 հզ կես	հս-աե եզրին	1.2/1	<	«Բերդի գլուխ» (Կալադաղ) բարձունքին, հայտնաբերված 1984 թ.
Բնակատեղի	մ.թ.ա. 6 դ. - մ.թ. 2 դ.	Գետառի աջ ափին, Ավանի Կաթողիկե եկղ. հս	1.2/2	<	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարանիշ	նշան	հավելյալ նշումներ
Գերեզմանոց՝ Ավանի հյուսիսային	10-19 դդ.	Գետառի աջ ափին, Ավանի Կաթողիկե եկեղեցուց հս	1.2/2.1	<	
Մատուռ	12-14 դդ.		1.2/2.1.1	<	
Խաչքար	10 դ.		1.2/2.1.2	<	հվ մասում, պահպանված է ստորին մասը, ընկած է գետնին
Խաչքար	10 դ.		1.2/2.1.3	<	կնտ. մասում, եռաուված
Խաչքար	10-11 դդ.		1.2/2.1.4	<	հվ-ամ մասում, թեկորված
Խաչքար	12-13 դդ.		1.2/2.1.5	<	կնտ. մասում, թեկորված, արձանագիր
Խաչքար	12-13 դդ.		1.2/2.1.6	<	հվ-ամ մասում, բլրալանջին, պահպանված է 3/4 մասով
Խաչքար	12-13 դդ.		1.2/2.1.7	<	հս մասում, պահպանված է միայն խաչագարդ պատվանդանը

Խաչքար	12-13 դդ.		1.2/2.1.8	<	հվ մասում, պահպանված է ստորին ձախակողմյան մասը պոչուկով
Խաչքար	12-13 դդ.		1.2/2.1.9	<	հս-աե մասում, պահպանված է ստորին կեսը
Խաչքար	12-13 դդ.		1.2/2.1.10	<	հս-ամ մասում, պահպանված է վերին ձախակողմյան մասը
Խաչքար՝ Տիրիկի	1221 թ.		1.2/2.1.11	<	պահպանված է միայն պատվանդանը 2 կեսով՝ գերեզմանոցի հս և հվ եզրերում
Խաչքար	13 դ.		1.2/2.1.12	<	հս մասում, խաչազարդ պատվանդանի հարևանությամբ, արձանագիր
Տապանաքար	13 դ.		1.2/2.1.13	S	հս մասում, 1221 թ. խաչքարի պատվանդանի աջակողմյանը
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/2.1.14	S	հս մասում, կանացի հարթաքանդակով

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարանիշ	նշան	հավելյալ նշումներ
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/2.1.15	S	հվ-աե մասում, քանդակազարդ
Տապանաքար	16-17դդ.		1.2/2.1.16	S	աե մասում, սեղանաձև, կենցաղային քանդակներով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/2.1.17	S	հվ եզրին, մարդու հարթաքանդակով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/2.1.18	S	հվ մասում, մարդու հարթաքանդակով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/2.1.19	S S	հվ մասում, մարդու հարթաքանդակով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/2.1.20		հվ-աե մասում, մարդու հարթաքանդակով

Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/2.1.21	S	հվ-առ մասում, մարդու հարթաքանդակով, տեղահանված
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/2.1.22	S	հվ մասում, մարդու հարթաքանդակով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/ 2.1.23	S	հվ մասում, մարդու հարթաքանդակով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/2.1.24	S	հվ մասում, մարդու հարթաքանդակով, տեղահանված
Տապանաքար՝ Ուլուբարի	1650 թ.		1.2/2.1.25	<	առ եզրին, տեղահանված
Տապանաքար	17-18 դդ.		1.2/2.1.26	S	հվ մասում, օրորոցաձև, տեղահանված
Բնակատեղի Ավան-Առինջ	մ.թ.ա. 3-1 հզ	Մարշալ Բարաջանյան փ.	1.2/3	<	Ավան-Առինջ թաղամաս լճակի հս-առ և հվ-ամ ափերին
Բնակելի տուն	20 դ. սկզբ	Մարշալ Խուդյակով փ. 97	1.2/4	S	
Բնակելի տուն Գևորգյանի	1912 թ.	Մարշալ Խուդյակով փ. 2-րդ նրբ. 17	1.2/5	S	
Գերեզմանոց Ավանի կենտրոնական	5-20 դդ.	Ն. Սաֆարյան և Մարշալ Խուդյակով փ. միջև	1.2/6	<	
Խաչքար	9-10 դդ.		1.2/6.1	<	գերեզմանատան կենտրոնական մասում
Խաչքար	9-10 դդ.		1.2/6.2	<	գերեզմանատան կենտրոնական մասում, նախորդից քիչ հեռու

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարանիշ	նշան	հավելյալ նշումներ
Խաչքար	9-10 դդ.		1.2/6.3	<	հվ մասում
Խաչքար	10 դ.		1.2/6.4	<	հվ-ամ մասում, պահպանված է վերին կեսը

Խաչքար	10 դ.		1.2/6.5	<	կնտ մասում, պահպանված է ստորին մասը
Խաչքար	10-11 դդ.		1.2/6.6	<	ամ մասում
Խաչքար	10-11 դդ.		1.2/6.7	<	կնտ մասում, պահպանված է ստորին մասը
Խաչքար	10-11 դդ.		1.2/6.8	<	աե մասում
Խաչքար	11 դ.		1.2/6.9	<	հվ-աե մասում, վերին մասը ջարդված
Խաչքար	11 դ.		1.2/6.10	<	ամ մասում, ընկած գետնին
Խաչքար	11 դ.		1.2/6.11	<	ամ մասում, պահպանված է վերին մասը թռչնապատկերներով
Խաչքար	12 դ.		1.2/6.12	S	ամ մասում, քեկոր
Խաչքար	12 դ.		1.2/6.13	S	կնտ մասում, պահպանված է ստորին մասը
Խաչքար	12-13 դդ.		1.2/6.14	S	աե մասում, երկաստիճան պատվանդանին, պահպանված է ստորին մասը
Խաչքար	12-13 դդ.		1.2/6.15	S	հվ մասում, պատվանդանին, վերին մասը ջարդված
Խաչքար	12-13 դդ.		1.2/6.16	S	ամ մասում, պատվանդանին, պահպանված է ստորին մասը
Խաչքար	12-13 դդ.		1.2/6.17	S	ամ մասում, պահպանված է ստորին մասը
Խաչքար Սարգսի	1204 թ.		1.2/6.18	<	ամ մասում
Խաչքար	13 դ.		1.2/6.19	<	հվ-աե մասում, պատվանդանին, իրար կողքի կանգնեցված խաչքարերից

հուշարձան	կառուցվա	վայր, հասցե	համարանի նշան	հավելյալ նշումներ
-----------	----------	-------------	---------------	-------------------

	ծ		2	.	
					ձախակողմյանը
Խաչքար	13 դ.		1.2/6.20	<	իվ-աե մասում, պատվանդանին, իրար կողքի կանգնեցված խաչքարերից աջակողմյանը
Խաչքար	13 դ.		1.2/6.21	<	իվ մասում, պատվանդանով, թեք ագուցված
Խաչքար	13 դ.		1.2/6.22	S	ամ մասում. պատվանդանը վերածվում է եռանկյունաձև տապանաքարի, պահպանված է խաչքարի ստորին մասը
Խաչքար	13 դ.		1.2/6.23	S	կնտ մասում, քանդակված քարաբեկորի վրա
Խաչքար	13 դ.		1.2/6.24	S	կնտ մասում
Խաչքար	13 դ.		1.2/6.25	S	իվ մասում, պահպանված է ստորին մասը
Խաչքար	13 դ.		1.2/6.26		իվ մասում, տեղաշարժված
Խաչքար	13 դ.		1.2/6.27	S	իվ մասում, պահպանված է ստորին մասը պոչուկով
Խաչքար	15 դ.		1.2/6.28	S	իվ-ամ կողմում, պահպանված է վերին մասը
Խաչքար՝ Մուլքանշահի, Վարձելի և ճնողների	15 դ.		1.2/6.29	<	կնտ մասում
Խաչքար՝ Խերխաթունի	1466 թ.		1.2/6.30	<	աե մասում, տեղահանված

Խաչքար	1471 թ.		1.2/6.31	<	կնտ մասում, վարդագույն տուֆե պատվանդանին կանգնեցված զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
Խաչքար	1486 թ.		1.2/6.32	<	հս մասում, Երևան - Գառնի ճանապարհի

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարանիշ	նշան	հավելյալ նշումներ
					եզրին
Խաչքար՝ Ներամատ Աղայի	1507 թ.		1.2/6.33	<	հս մասում, իրար կողքի կանգնեցված զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
Խաչքար՝ Թահայի	1571 թ.		1.2/6.34	<	հս մասում, իրար կողքի կանգնեցված զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
Խաչքար	1573 թ.		1.2/6.35	<	հս մասում, իրար կողքի կանգնեցված 3 խաչքարերից մեջտեղինը
Խաչքար՝ Ազարիայի և այլոց	1590 թ.		1.2/6.36	<	կնտ մասում, իրար կողքի կանգնեցված խաչքարերից ձախից 3-րդը
Խաչքար	1591 թ.		1.2/6.37	<	հվ-ամ մասում
Խաչքար	16 դ.		1.2/6.38	<	2-րդ աշխարհամարտում զոհված ավանցիների հուշարձանից 100 մ հվ. ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը. վերնամասը երկթեք կտրոված
Խաչքար՝ Թուխթարի	16 դ.		1.2/6.39	<	կենտրոնական մասում, պահպանված է վերնամասը

Խաչքար՝ Սարգսի, Ագարիայի և Մարգարիտի	16 դ.		1.2/6.40	<	հվ մասում
Խաչքար՝ Ստեփանոսի	16 դ.		1.2/6.41	<	հվ-ամ մասում. պատվանդանին, իրար կողքի կանգնեցված խաչքարերից ձախակողմյանը կազմող Գուրգեն
Խաչքար՝ Հապիպ Սուլթանի	16 դ.		1.2/6.42	<	հվ մասում, իրար կողքի կանգնեցված խաչքարերից աջակողմյանը կազմող Գրիգոր
Խաչքար	16 դ.		1.2/6.43	<	հվ-ամ մասում

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարանիշ	նշան	հավելյալ նշումներ
Խաչքար	16 դ.		1.2/6.44	<	հվ-ամ մասում, պահպանված է ստորին մասը վարդյակով
Խաչքար	16 դ.		1.2/6.45	<	հվ-ամ մասում, պահպանված է միջին մասը, տեղափոխված
Խաչքար	16-17 դդ.		1.2/6.46	<	կնտ մասում, վերին մասը ջարդված, իրար կողքի կանգնեցված խաչքարերից ձախից 1- ինն է
Խաչքար	16-17 դդ.		1.2/6.47	<	կնտ մասում, վերին մասը ջարդված, իրար կողք կանգնեցված խաչքարերից ձախից 2- ըրն է
Խաչքար	16-17 դդ.		1.2/6.48	<	աե մասում
Խաչքար	16-17 դդ.		1.2/6.49	<	հվ մասում, պատվանդանով, վերին մասը ջարդված

Խաչքար՝ Կիրակոսի և Շամիրի	17 դ.		1.2/6.50	<	կնտ մասում, պահպանված է վերին մասը
Կոթող	5-6դդ.		1.2/6.51	<	աե մասում
Տապանաքար	13 դ.		1.2/6.52	S	իվ մասում, հարթ, խաչապատկերով
Տապանաքար	13 դ.		1.2/6.53.	S	իվ սասում, երկթեք ավարտով
Տապանաքար	13 դ.		1.2/6.54.	S <	իվ մասում, երկթեք ավարտով
Տապանաքար Ամիրզույի	1462 թ.		1.2/6.55.		կնտ մասում
Տապանաքար Հովհաննեսի, Համբարձումի և Գավառեցի Մելիքսեթ երեցի	1581 թ.		1.2/6.56.	<	իվ-ամ մասում
Տապանաքար	16 դ.		1.2/6.57.	<	իվ-ամ մասում, կազմող՝ Մելիքսեթ
Տապանաքար	16 դ.		1.2/6.58.	<	իվ-ամ մասում, օրորոցաձև
Տապանաքար	16 դ.		1.2/6.59.	<	իվ մասում, Հապիպ սուլթանի խաչքարի դիմաց

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարանիշ	նշան	հավելյալ նշումներ
Տապանաքար Ազարիայի	16 դ.		1.2/6.60.	<	կնտ մասում, ուղղանկյունաձև
Տապանաքար	16 դ.		1.2/6.61.	<	ամ մասում, ուղղանկյունաձև
Տապանաքար Մարտիրոսի	16-17 դդ.		1.2/6.62.	<	կնտ մասում
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/6.63.	<	իվ-աե մասում, մարդու հարթաքանդակով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/6.64.	<	ամ մասում, մարդու հարթաքանդակով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/6.65.	<	ամ մասում, մարդու հարթաքանդակով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/6.66.	<	ամ մասում, մարդու հարթաքանդակով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/6.67.	<	ամ մասում, մարդու հարթաքանդակով

Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/6.68.	Հ	ամ մասում, մարդու հարթաքանդակով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/6.69.	Հ	իվ-աե մասում, մարդու հարթաքանդակով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/6.70.		ամ մասում, մարդու հարթաքանդակով
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/6.71.	Հ	կնտ մասում, զարդաքանդակ խաչապատկերով, օրորոցաձև
Տապանաքար Խասփուշի	1610 թ.		1.2/6.72	Հ	ամ մասում
Տապանաքար Նուբարի	1645 թ.		1.2/6.73	Հ	ամ մասում
Տապանաքար Գույամիրի	1653 թ.		1.2/6.74	Հ	ամ մասում, օրորոցաձև
Տապանաքար Սիմեոնի	1656 թ.		1.2/6.75	Հ	աե մասում, գետնաթաղ
Տապանաքար	17 դ.		1.2/6.76	Հ	աե մասում, պատկերազարդ, օրորոցաձև
Տապանաքար Շահգամանի	1796 թ.		1.2/6.77	Հ	ամ մասում
Տապանաքար Մարկոսի	1799 թ.		1.2/6.78	Հ	ամ մասում, օրորոցաձե
Տապանաքար Մովսես	1837 թ.		1.2/6.79	Հ	ամ մասում

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարանիշ	նշան	հավելյալ նշումներ
Կարապետովի					
Տապանաքար	18-19 դդ.		1.2/6.80	Հ	ամ մասում, պատկերազարդ, օրորոցաձև
Հուշարձան Երկրորդ աշխարհամարտու մ զոհված ավանցիներին	1976 թ.		1.2/6.81	S	ճարտ.՝ Ս. Քյուրքյան, քանդ.՝ Ե. Վարդանյան, ամ եզրին

Տապանաքար	16 դ.	Ն. Սաֆարյան և Մարշալ Խուդյակով փ. միջև, Ավանի կնտ. գերեզմանոցի հիմնական հատվածի կենտր. մասում	1.2/6.82	<	ուղղանկյունաձև, քանդակազարդ
Տապանաքար	16-17 դդ.	Ն. Սաֆարյան և Մարշալ Խուդյակով փ. միջև, Ավանի կնտ. գերեզմանոցի հիմնական հատվածի կենտր. մասում	1.2/6.83	<	ուղղանկյունաձև, քանդակազարդ
Տապանաքար	16-17 դդ.	Ն. Սաֆարյան և Մարշալ Խուդյակով փ. միջև, Ավանի կնտ. գերեզմանոցի հիմնական հատվածի առ մասում	1.2/6.84	<	ուղղանկյունաձև, քանդակազարդ
Դամբարանադաշտ	մ.թ.ա. 4 հզ. 2 կես - 2 հզ	Դուրյան և Չարենց թաղամասերից 150 մ առ	1.2/7	<	հայտնաբերված 1988 թ.
Դամբարան-1	մ.թ.ա. 3 - 2 հզ		1.2/7.1	<	դամբարանադաշտի հվ-ամ եզրին, հայտնաբերված 1988 թ.
Դարպաս	19 դ. վրջ - 20 դ. սկզբ	Մարշալ Խուդյակովի փ. 110	1.2/8	<	բնակելի տան դարպաս

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարանիշ	նշան	հավելյալ նշումներ
Դարպաս	1907 թ.	Մարշալ Խուդյակովի փ. 1-	1.2/9	<	բնակելի տան դարպաս

		ին նրբ. 13			
<u>Եկեղեցական համալիր Ավանի Աբ. Աստվածածին (Կաթողիկե, Ծիրանավոր)</u>	6-7 դդ. 17 դ.	Մարշալ Խուդյակովի փ. 2-րդ նրբ.	1.2/10	<	
Եկեղեցի Աբ. Աստվածածին (Կաթողիկե, Ծիրանավոր)	591-602 թթ.		1.2/10.1	<	
Վիշապաքար	մ.թ.ա. 2 հզ		1.2/10.1.1	<	Եկղ-ցու ամ մուտքի բարավորն է
Գերեզմանոց	17-18 դդ.		1.2/10.2	<	
Խաչքար Նինարի	1191 թ.		1.2/10.2.1	<	այժմ եկղ-ցու ներսում
Խաչքար	13 դ.		1.2/10.2.2	<	այժմ եկղ-ցու ներսում
Խաչքար Արղունփաշի	1605 թ.		1.2/10.2.3	<	ամ մուտքի մոտ, միևնույն պատվանդանի ն ամրացված զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
Խաչքար	17 դ. սկզբ		1.2/10.2.4	<	ամ մուտքի մոտ, միևնույն պատվանդանի ն ամրացված զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
Կոթող	6-7 դդ.		1.2/10.2.5	<	այժմ եկղ-ցու ներսում
Տապանաքար	1666 թ.		1.2/10.2.6	<	այժմ եկղ-ցու ներսում
Պալատ Կաթողիկոսական	6-7 դդ.		1.2/10.3	<	եկղ-ցու հս կողմում
<u>Եկեղեցական համալիր Աբ. Աստվածածին</u>	4-7 դդ, 13-14 դդ.	Ն. Սաֆարյան փ.	1.2/11	<	այգիների մեջ, Աբ. Հովհաննես եկղ-ուց հս- ատ
Եկեղեցի Աբ. Աստվածածին	4-7 դդ. 13-14 դդ.		1.2/11.1	<	

Խաչքար	13-14 դդ.		1.2/11.1.1	<	հենած եկղ-ցու խորանի պատին
Գավիթ	13-14 դդ.		1.2/11.2	<	ավերված, պահպանված հատվածաքար
Գերեզմանոց	5-6 դդ., 13- 17 դդ.		1.2/11.3	<	եկեղեցու շուրջը

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարանիշ	նշան	հավելյալ նշումներ
Խաչքար	վաղ մջնդ.		1.2/11.3.1	< <	պահպանված է 3/4 մասով
Խաչքար	վաղ մջնդ.		1.2/11.3.2	<	պահպանված է 2/3 մասով
Խաչքար	վաղ մջնդ.		1.2/11.3.3		պահպանված է 2/3 մասով
Խաչքար	10 դ.		1.2/11.3.4	<	որմնաքարի վրա
Խաչքար Հովսեփի	1323 թ.		1.2/12.3.5	<	եկղ-ցու մուտքից աջ
Խաչքար	16-17 դդ.		1.2/ 11.3.6	<	որմնաքարի վրա
Կոթող	5-6 դդ.		1.2/ 11.3.7	<	պատվանդանից րնկած
Տապանաքար Մելիքի և Դարապյանի	1289 թ.		1.2/ 11.3.8	<	
Տապանաքար	14-15 դդ.		1.2/ 11.3.9	<	պատկերազարդ
Խաչքար	վաղ միջնադար	Ն. Սաֆարյան փ., Ավանի Սբ. Աստվածածին կիսավեր եկեղեցու գերեզմանոցու մ	1.2/11.3.10	<	պահպանվել է 2/3-ը
Եկեղեցի Սբ. Աստվածածին (Ավանի ծխական եկեղեցի)	17-19 դդ.	Ավանի 14-րդ փ. 4-րդ նրբ.	1.2/12	<	1968 թ. կատարվել են վերականգնման և ամրացման աշխատանքներ
Խաչքար	13 դ.		1.2/12.1.	<	եկղ-ցու ամ ճակատին, մուտքից վերև
Գերեզմանոց	5-19 դդ.		1.2/12.2	<	եկղ-ցու շուրջ

Խաչքար	15-16 դդ.		1.2/12.2.1	<	կազմող՝ Մելքիսեթ քահանա, եկղ-ցու հս պատի տակ
Խաչքար Սարինի	16 դ.		1.2/12.2.2	<	եկղ-ցու հվ պատի տակ
Խաչքար Մահտեսի Գոհարի	1598 թ.		1.2/12.2.3	<	եկղ-ցու հվ պատի տակ
Խաչքար Խանփարի և Զաքարի	1600 թ.		1.2/ 12.2.4	<	եկղ-ցու հվ պատի տակ
Կոթող	5-6 դդ.		1.2/ 12.2.5	<	պահպանված է պատվանդանը, որին փորագրված է 1435 թ. նվիրատվական արձանագրություն (Ավանի տանուտերերի և Փոխրիկի) եկղ-ցու հս պատի տակ
Խաչքար	16 դ.	Ավանի 14 փ., 4-րդ	1.2/12.2.6	S	պահպանվել է ստորին

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարանիշ	նշան	հավելյալ նշումներ
		նրբ., Սբ. Աստվածածին (ծխական) եկեղեցու հս պատի տակ, կոթողի արձանագիր պատվանդանի մոտ, գերեզմանոցում	2	.	կեսը

Խաչքար	16-17 դդ.	Ավանի 14 փ., 4-րդ նրբ., Սբ. Աստվածածին (ծխական) եկեղեցու հս պատի տակ, կոթողի արձանագիր պատվանդանի մոտ, գերեզմանոցում	1.2/12.2.7	S	պահպանվել է ստորին կեսը
Եկեղեցի Սբ. Հովհաննես և	5-6 դդ.	Ն. Սաֆարյան փ.	1.2/13	<	
Խաչքար Նորճիկի	15-16 դդ.		1.2/13.1	<	բեմի վրա, տեղափոխված Ավանի կենտրոնական գերեզմանոցից
Որմնանկար «Դանիելը առյուծների խմբում»	5-6 դդ.		1.2/13.2	<	հս պատին, թաղի 1-ին շարքի գոգավոր քարին
Որմնանկար «Ձուկ»	5-6 դդ.		1.2/13.3	<	հս պատին, բեմի վրա դրված քարին
Գերեզմանոց	5-17 դդ.		1.2/13.4	<	եկղ-ցու աե և հվ կողմերում
Խաչքար	13-14 դդ.		1.2/13.4.1	<	եկղ-ցուց ամ
Խաչքար	13-14 դդ.		1.2/13.4.2	<	եկղ-ցուց ամ
Խաչքար	13-14 դդ.		1.2/13.4.3	<	եկղ-ցուց ամ
Խաչքար Լույսի և Շաքարխաթունի	1297 թ.		1.2/13.4.4	<	որմնափակ, եկղ-ցու հս- աե անկյունում
Խաչքար	1451 թ.		1.2/13.4.5	<	եկե-ցու աե կողմում, եկղ-ուց մոտ 30 մ հեռու
Խաչքար	16 դ.		1.2/13.4.6	<	կազմող Մելիքսեթ
Խաչքար Մարիանի	1610 թ.		1.2/13.4.7	<	տեղափոխվել է կենտրոնական

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարանիշ	նշան	հավելյալ նշումներ
			2		գերեզմանոցից

Տապանաքար Գրիգորեսի	1282 թ.		1.2/13.4.8	Հ Հ	Եկղ-ուց 20 մ ամ
Տապանաքար	14 դ.		1.2/13.4.9	Հ	արձանագիր, հս պատի տակ
Տապանաքար Պարոն Շնահվորի	1301 թ.		1.2/13.4.10		արձանագիր, հս պատի տակ
Տապանաքար	14-15 դդ.		1.2/13.4.11	S	կոթողների դիմաց
Տապանաքար	16-17 դդ.		1.2/13.4.12	S	Եկղ-ցու հս պատի տակ, մարդու հարթաքանդակով
Կոթող	5-6 դդ.		1.2/13.4.13	Հ	Եկղ-ցու հս պատի աե անկյան մոտ
Կոթող	5-6 դդ.		1.2/13.4.14	Հ	Եկղ-ցու հս պատի աե անկյան մոտ
Խաչքար	10 դ.	Ավանի 14-րդ փ. 4-րդ նրբ. 10	1.2/14	Հ	Թուխ Մանուկ նորաշեն սրբատեղում, տեղափոխված Ավանի հս գերեզմանոցից՝ 1970- ական թթ.
Հուշարձան «Վահագն Վիշապաքաղ»	1964 թ.	Սևանի խճ. սկզբնամասում	1.2/15	Հ	ճարտ.՝ Ռ. Իսրայելյան, քանդ.՝ Ա. Հարությունյան
Քաղաքի մուտք. Երևանի հյուսիսային մուտքը	1987 թ.	Սևանի խճ. սկզբնամասում, Ավան - Քանաքեռ ճամփաբաժանու մ	1.2/16	S	ճարտ.՝ Գ. Ղամբարյան

Ըստ ներկայացված ցանկի կառուցապատման ենթակա տարածքում պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանները բացակյում են:

10. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ
ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ
ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ
ԾՐԱԳԻՐ

Շինարարական աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով պետ. նորմերը, կանոնները, ստանդարտները, ինչպես նաև նախագծի տեխնիկական պայմանները: Բոլոր տիպի թաքնված աշխատանքների համար պետք է կազմել թաքնված ախատանքների ակտ տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից հաստատված:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս ղեկավարվել քաղաքաշինության,

տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից հաստատված դրույթներով, շին. հրապարակի հակահրդեհային անվտանգության պատասխանատվությունը կրում է անմիջապես շինարարության ղեկավարը կամ նրան փոխարինող անձը:

Երեկոյան ժամերին դադարեցնել աղմկոտ աշխատանքների կատարումը:

10.1 Ռիսկերի գնահատում

Ներկայացվող գործունեության իրականացման ժամանակ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները հիմնականում կապված են՝

- փորման բեռնման աշխատանքների,
- հողային զանգվածների տեղափոխման,
- շինարարական տեխնիկայի շահագործման,
- ջրամեկուսացման համար օգտագործվող նյութերի օգտագործման,
- բետոնային աշխատանքների հետ:

Թվարկված աշխատանքների ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով նախատեսված են բնապահպանական միջոցառումներ, որոնք ներառված են բնապահպանական կառավարման պլանում:

Սույն հայտում բերված են հիմնական բնապահպանական միջոցառումները ըստ ազդեցության ուղղությունների:

10.2 Արտանետումների աղբյուրները

Ներկայացվող աշխատանքների կատարման ընթացքում հիմնական ռիսկերը կապված են արտանետումների հետ, որոնց ցանկը բերված է ստորև՝

- փոշու արտանետումներ հիմքերի փորման ընթացքում
- ցեմենտի փոշու արտանետումներ, տարածքում նախատեսվող բետոնահանգույցից
- դիզելային վառելիքի արտանետումներ շինարարական տեխնիկայի շահագործման ժամանակ:

3.1 Բնապահպանական միջոցառումների ընդհանուր նկարագրություն

10.3 Մթնոլորտային օդ

Օդային ավազանը աղտոտումից պահպանելու համար նախատեսված են՝

- կառուցապատման ենթակա տարածքը ցանկապատել
- շինությունների ծածկում անթափանց թաղանթով, համապատասխան բարձրության
- շինարարական աշխատանքների /փոշի առաջացման աշխատանքներ/ ընթացքում անհրաժեշտ է իրականացնել ջրցան,
- պարբերաբար ստուգել շինարարական տեխնիկայի և փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակը և իրականացնել կարգադրում:
- շինարարական նյութերի (հատկապես սորուն շինարարական նյութերի դեպքում, ինչպիսիք են ավազը, խիճը, հողը և այլն) տեղափոխումը պետք է իրականացվի փակ ծածկով մեքենաներով.
- իրականացնել շինտեխնիկայի անվադողերի լվացում շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ
- սորուն նյութերի պահեստները ծածկել համապատասխան բարձրությամբ թաղանթով, ինչը կանխարգելում է փոշու տարածումը:

10.4 Ջրային ռեսուրսներ

Ջրային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման նպատակով նախատեսվել են հետևյալ միջոցառումները.

- ջրցանի ծավալները հաշվարկվում են այնպես, որ չառաջանան մակերևութային հոսքեր

և ջուրը բավականացնի միայն փոշենստեցման համար,

- անձրևվների ժամանակ առաջացող շինարարական հոսքաջրերը կուղորդվեն պարզարան: Անձրևաջրերի նստեցման պարզարանը գտնվում է շինարարական հրապարակին կից, իրենից ներկայացնում է պլաստմասե 25խմ ծավալով տարողություն, որի ծավալը ընտրվել է հաշվի առնելով, որ շինարարական աշխատանքները միաժամանակ կիրականացվեն 500քմ մակերեսով տարածքի վրա: Պարզարանում տեղի է ունենում մեխանիկական նստեցում, պարզեցված ջուրը կօգտագործվի տարածքի ջրցանման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռացվի որպես շինադթ:
- Կանաչապատ տարածքների ոռոգումը կիրականացվի կաթիալային համակարգի ներդրմամբ:

10.5 Հողային ռեսուրսներ

Հողային ռեսուրսների պահպանության համար նախատեսվում են.

- Շինարարական նյութերը կտեղադրվեն բետոնապատ մակերեսի վրա,
- Հողի բերրի շերտը պահպանելու նպատակով նախատեսվում է առաջնորդվել ՀՀ կառավարության 08.09.2011թ.-ի թիվ 1396-Ն որոշմամբ հաստատված Հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգով և 02.12.2017թ.-ի թիվ N1404 որոշմամբ, մասնավորապես նախատեսել հետևյալ միջոցառումները.
 - Հողի բերրի շերտը հանել և պահպանել ծածկված վիճակում՝ բացառելով շինարարական աշխատանքների հետևանքով դրա աղտոտումը:
 - Հողային աշխատանքների կատարման ընթացքում չօգտագործված հողի հանված բերրի շերտն անմիջապես դարսվում է լայնակույտերով:
 - Լայնակույտերի բարձրությունը և ձևը պետք է բացառի հողատարման գործընթացների զարգացումը:
 - Եթե հողի հանված բերրի շերտը նախատեսվում է պահել 2 տարին գերազանցող ժամկետով, ապա, ողողումը և հողմատարումը կանխելու համար, լայնակույտերի մակերևույթն ու թեքությունները ամրացվում են խոտացանքով կամ այլ եղանակներով: Թույլատրվում է լայնակույտի թեքությունների վրա ցանքսը կատարել հիդրոտեղանակներով:
 - Հողի հանված բերրի շերտը լայնակույտերում կարող է պահվել մինչև 20 տարի:
 - Լայնակույտերը տեղադրվում են գյուղատնտեսության համար ոչ պիտանի տեղամասերում կամ ցածր արդյունավետություն ունեցող հանդակներում՝ բացառելով լայնակույտերի ջրածածկումը, աղակալումը, արդյունաբերական թափոններով և կոշտ առարկաներով, քարերով, խճով, ճալաքարով ու շինարարական աղբով աղտոտումը:
- Շինարարական սարքավորումներից նավթանյութերի արտահոսքի հավանականությունը նվազեցնելու նպատակով, անհրաժեշտ է, որ այդ տարածքներում ապահովվի սարքավորումների և մեքենաների պատշաճ տեխնիկական վիճակ:
- Այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկման և կայանման համար պետք է տեղադրել ավազ կամ մանրախիճ: Այն դեպքերում, երբ մեքենաներից և սարքավորումներից կլինի վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսք, ապա պետք է փոխված ավազը կամ մանրախիճը տեղափոխել համապատասխան աղբավայր և այն փոխարինել նորով:

- աշխատանքների ավարտից հետո կմաքրվեն բոլոր տարածքները և առաջացած թափոնները կտեղափոխվեն ինքնակառավարման մարմնի կողմից հատկացված աղբավայր,
- տարածքը կբարեկարգվի և կմաքրվի շինադրից:

Նախատեսվող շինարարական աշխատանքները ենթադրում է հողային աշխատանքների իրականացում: Ե/բ հիմքերի տեղադրման համար կատարվելու է մոտ 2500 մ³ ընդհանուր ծավալով հողային զանգվածի հանույթ և 700 մ³ հետլիցք: Ավելցուկային 1500մ³ ծավալով հողային զանգվածը կտեղափոխվի Երևանի քաղաքապետարանի կողմից օրենքով սահմանված կարգով հատկացված վայր, իսկ մնացած 1400մ³ բերրի հողը կօգտագործվի տարածքի բարեկարգման համար:

Հողային ռեսուրսների պահպանության նպատակով

- Շինարարական նյութերը կտեղադրվեն բետոնե մակերևույթի կամ պոլիէթիլենային ծածկի կամ փայտյա/մետաղական տակդիրների վրա
- Շինարարական սարքավորումներից նավթանյութերի արտահոսքի հավանականությունը նվազեցնելու նպատակով, անհրաժեշտ է, որ այդ տարածքներում ապահովվի սարքավորումների և մեքենաների պատշաճ տեխնիկական վիճակ:
- Այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկման և կայանման համար պետք է տեղադրել ավագ կամ մանրախիճ: Այն դեպքերում, երբ մեքենաներից և սարքավորումներից կլինի վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսք, ապա պետք է փռված ավագը կամ մանրախիճը տեղափոխել համապատասխան աղբավայր և այն փոխարինել նորով:
- աշխատանքների ավարտից հետո կմաքրվեն բոլոր տարածքները և առաջացած թափոնները կտեղափոխվեն ինքնակառավարման մարմնի կողմից հատկացված աղբավայր, տարածքը կբարեկարգվի և կմաքրվի շինարարական ադրից:

Գործունեության և հարակից տարածքների կենսաբազմազանության պահպանման նպատակով նախատեսվում է .

- ☞ Կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների բնադրման ժամանակամիջոցում խուսափել ինտենսիվ աշխատանքներից:
- ☞ Անհրաժեշտության դեպքում մշակել գործողությունների պլան հիմնվելով ՀՀ կառավարության «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» թիվ 781-Ն որաշման դրույթների վրա:
- ☞ Այգու ստեղծման աշխատանքներն իրականացնել միայն ցերեկային ժամերին՝ որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու, բնականոն վարքին չխանգարելու համար:
- ☞ Ցանկապատման ընթացքում պահպանել հողակտորների միջև գրունտային ճանապարհների անցանելիությունը՝ վայրի կենդանիների տեղաշարժին, միգրացիոն ուղիների և բնակմիջավայրի սահմանների խաթարումից խուսափելու նպատակով:

Շահագործման փուլ՝ անտառպատումը կենսաբազմազանության պահպանման նպատակով նախատեսվում է .

- ☞ Բուսականության բարձր աճն ապահովելու համար կատարել մոնիթորինգ, առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության

նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշման պահանջներից:

- Ուսումնասիրությունների կատարում՝ առանձին ծառերի վնասատուներով և հիվանդություններով վարակվածության աստիճանը անտառի վնասատուների և հիվանդությունների կանխարգելման համար:
- Հիվանդությունների և վնասատուների դեմ պայքարում հնարավորության դեպքում նախապատվությունը տալ պայքարի կենսաբանական մեթոդներին:
- Հաջորդ տարիների ընթացքում այգու վնասատուների և հիվանդությունների դեմ քիմիական պայքարի միջոցառումների իրականացում՝ անհրաժեշտության դեպքում բացառել վնասատուների դեմ պայքարի նպատակով թունանյութերի և այն քիմիական նյութերի օգտագործումը, որոնք ամրագրված են Կառավարության 2005թ.-ի մարտի 17-ին կայացրած N-293 որոշման մեջ:

10.6 Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածությունը

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակներն են՝

- Հրդեհի առաջացումը
- Հեղուկ նյութերի արտահոսքը
- Աշխատողների վնասվածքները
- Շահագործվող տեխնիկայի հետ վթարները:

Արտակարգ իրավիճակներին արագ արձագանքելու համար նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները՝

• Մինչ աշխատանքների սկիզբը ոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդները, անցնում են հրահանգավորում ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների:

Հրահանգավորումը իրականացնում է աշխատանքների ղեկավարը:

• Մինչ աշխատանքների սկիզբը շինարարական հարթակը և տրանսպորտային միջոցները հագեցվում են հրդեհաշիջման առաջնային միջոցներով ու դեղարկղիկով, իսկ աշխատողներն անցնում են դրանց ճիշտ օգտագործմանն, ինչպես նաև առաջին բուժօգնության ցուցաբերմանն ուղղված հրահանգավորում:

• Հեղուկ նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար:

• Բոլոր աշխատողներին տրվելու են անհատական պաշտպանության միջոցներ: Հնարավոր վնասվածքների դեպքում տուժածին կցուցաբերեն առաջին բուժօգնության, ապա, անհրաժեշտության դեպքում, կտեղափոխվի քաղաքի մոտակա բժշկական հաստատությունը:

Ըստ նախնական գնահատման, ապահովելով նշված միջոցառումների պատշաճ մակարդակով իրականացումը, կարելի է արտակարգ իրավիճակների ռիսկը հասցնել նվազագույնի, իսկ առաջացման դեպքում արագ և արդյունավետ հակազդել դրանց:

10.7 Հակահրդեհային միջոցառումներ

ա) մշտապես իրականացնել շինարարական հրապարակի, բաց պահեստների հակահրդեհային միջտարածությունների ժամանակին մաքրում հրդեհավտանգ թափոններից և աղբից, քանի որ հակահրդեհային միջտարածությունները չեն կարող օգտագործվել նյութերի, սարքավորումների, տարաների պահեստավորման, ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման համար,

բ) հրդեհաշիջման համար նախատեսված ջրաղբյուրների ճանապարհները և անցումները պետք է միշտ ազատ լինեն, շինարարության ընթացքում ճանապարհների փակման դեպքում, ջրային աղբյուրներին մոտենալու կամ այդ հատվածով անցնելու

նպատակով տեղադրել շրջանցման ուղղությունը ցույց տվող ցուցանակներ,

գ) շինարարական աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց- հիշեցումներ և այլն:

դ) անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների ժամանակ թույլ չտալ շինարարական տեխնիկայի գերբեռնված աշխատանք, խստորեն հետևել տեխնոլոգիայի ընթացակարգին, անդորրի պայմաններում դադարեցնել շինարարական տեխնիկայի աշխատանքը:

10.8 Աղմուկ և թրթռում

Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակներիչափագրումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքի դեպքում:

Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու համար նախատեսվում է՝

- խուսափել շինարարական գործողություններից, մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը;
- Աղմկահարույց աշխատանքներն հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին:
- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,
- շինարարական աշխատանքներում ներգրավել ժամանակակից աղմուկի առաջացման ցածր ցուցանիշներ ունեցող տեխնիկական միջոցներ, ինչպես նաև դրանք շահագործել տեխնիկական նորմալ վիճակում:
- պարբերաար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցների և ավտոտրանսպորտի շարժիչները, բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը
- շինարարական տեխնիկական միջոցների ընտրության ժամանակ հատուկ ուշադրություն դարձնել դրանց աղմուկի մակարդակին:
- Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով:

10.9 Թափոնների կառավարում

Երևանի Բուսաբանական այգու տարածքում անտառայության կառուցապատման աշխատանքների ընթացքում թափոնների ճիշտ կառավարման համար կարևոր են հետևյալ միջոցառումների իրականացումը.

- Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:
- Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից
- Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները կրկնակի օգտագործել
- Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը;
- Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;
- Վտանգավոր Արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը

Երևանի Բուսաբանական այգու տարածքում անտառապուրակի կառուցապատման ընթացքում աստաջացող շինարարական աղբն ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր:

10.10 Տարածքի բարեկարգում կանաչապատում

Նախագծով նախատեսված շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կառուցապատումից ազատ տարածքը բարեկարգել և կանաչապատել:

Կանաչապատման աշխատանքներն կիրականացվեն ՀՀ կառավարության 08.02.2018թ. N108-Ն որոշման համապատասխան:

Համաձայն ոռոգման համակարգից օգտվելու տեխնիկական պայմանի /կցված հավելվածների բաժնում, կանաչապատ տարածքների ոռոգումն ջրի աղբյուր է հանդիսանում Քանաքեռի ջրհան կայանը: Ծառատեսակների համար կնախատեսվի կաթիլային ոռոգման համակարգ:

Այն տեղամասերում, որոնք ենթակա են հնարավոր ազդեցության, տնկված ծառաթփուտային բուսականության բարձր աճը և կաչողականությունն ապահովելու նպատակով նախատեսվում է իրականացնել մոնիթորինգ:

Բոլոր բնապահպանական միջոցառումները ներառված են շինարարության նախահաշվի մեջ և կիրականացվեն շինարարական կազմակերպության կողմից:

11. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ

Երևանի Բուսաբանական այգու տարածքում անտառապուրակի կառուցապատման աշխատանքների ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելման/մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

1. Մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի (փոշի, CO, NOx և այլն) արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ
 2. Փոշենստեցման նպատակով նախատեսվում է իրականացնել տարածքի ջրցանում տարվա շոգ և չոր եղանակներին, օրեկան 2-3 անգամ:
 3. Օգտագործված մեքենայական յուղերով ու քսայուղերով հողերի հնարավոր աղտոտումից խուսափելու նպատակով հողերի աղտոտվածության մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ
 4. Աղմուկի և թրթռումների մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ
- Բնապահպանական միջոցառումների համար նախատեսվում է տարեկան մասնահանել 1մլն

հազ. դրամ, ամբողջ շինարարության ընթացքում 1.500 հազ. դրամ:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում կիրականացվեն մշտադիտարկումներ ուղղված շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների պահպանման:

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	ՊԱՐԱՄԵՏՐԵՐ	ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳԱԹԵՐԹԻԿ
Ընդհանուր դրույթներ	Նախազգուշացումներ և աշխատողների անվտանգություն	<p>(a) Շինարարության և շրջակա միջավայրի անվտանգությունը վերահսկող մարմինները և համայնքը պետք է նախազգուշացված լինեն սպասվող գործընթացների վերաբերյալ</p> <p>(b) Շինարարության համար անհրաժեշտ բոլոր պահանջվող թույլտվությունները ձեռք են բերվել</p> <p>(c) Կապալառուն պաշտոնապես համաձայնել է, որ աշխատանքները կիրականացվեն ապահով և կարգապահ՝ նվազագույնի հասցնելով ազդեցությունը հարևան տնտեսությունների և շրջակա միջավայրի վրա:</p> <p>(d) Աշխատողների անհատական պաշտպանության միջոցները պետք է համապատասխանեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափանիշներին (մշտապես սաղավարտների կիրառում, անհրաժեշտության դեպքում դիմակներ և պաշտպանիչ ակնոցներ, պաշտպանիչ հագուստ և կոշիկներ)</p> <p>(e) Շինհրապարակում տեղադրվող համապատասխան տեղեկատվական վահանակները աշխատողներին կիրազեկեն հիմնական կանոնների և նորմերի վերաբերյալ:</p>
Շինարարական աշխատանքներ	Օդի որակ	<p>(a) Շինաշխատանքների իրականացման ընթացքում հատուկ տարողություններ կկիրառվեն շինարարական աղբի հեռացման համար Նշված տարողությունները պետք է պահպանվեն տարածքում և անընդհատ ցողվեն ջրով՝ թափոններից գոյացած փոշու քանակը նվազեցնելու նպատակով</p> <p>(b) Շրջակա տարածքները (մայթերը, ճանապարհները) պետք է զերծ պահվեն շինարարական աղբից՝ փոշին նվազագույնի հասցնելու նպատակով</p> <p>(c) Շինարարական տրանսպորտային միջոցների պարապուրդ շինհրապարակում չի թույլատրվի:</p>
	Աղմուկ	<p>(a) Շինարարական աշխատանքներից գոյացած աղմուկը կսամանափակվի թույլատրված ժամերի միջակայքում</p> <p>(b) Շինարարական աշխատանքների ընթացքում շարժիչների, օդի կոմպրեսորների և էլեկտրականությամբ սնվող սարքերը պետք է ծածկվեն:</p>

	Թափոնների կառավարում	<p>(a) Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:</p> <p>(b) Շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնները պետք տարանջատվեն ընդհանուր աղբից և կենցաղային թափոններից դեռ շինհրապարակում և ըստ առաջացման տեղափոխվեն հատուկ հատկացված աղբավայր:</p> <p>(c) Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից</p> <p>(d) Թափոնների հեռացման վերաբերյալ գրառումներ պետք է կատարվեն որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ կերպով, նախատեսվածին համաձայն</p> <p>(e) Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները բազմանվագ օգտագործել</p>
Կեղտաջրերի հեռացում	Ջրի որակ	<p>(a) Շինարարական անձնակազմը կօգտվի գոյություն ունեցող կենցաղային միջոցներից, կոյուղաջրերի հեռացումը շինհրապարակից պետք է իրականացվի ընդհանուր կոյուղու համակարգի միջոցով,</p> <p>(b) Շինարարական տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումները պետք է լվացվեն շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում:</p>

<p>Հետիոտների և երթևեկության ապահովություն</p>	<p>Շինարարական աշխատանքների հետևանքով հետիոտներին կամ հանրային տրանսպորտին սպառնացող ուղղակի կամ անուղղակի վտանգներ</p>	<p>(a) Շինարարության ազգային նորմերի համաձայն կապալառուն պետք է ապահովի պատշաճ անվտանգություն և շինարարությանն առնչվող երթևեկության կարգավորում, ինչը ներառում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ պարզ տեսանելի ցուցանակներ, զգուշացնող նշաններ շինհրապարակում հանրությանը պոտենցյալ վտանգների մասին նախազգուշացնելու համար, պետք է առկա լինեն պատնեշներ և շրջանցող ուղիներ ▪ Անձնակազմի կրթման համակարգ և երթևեկության կառավարման համակարգ, հատկապես՝ շինհրապարակ մուտք գործելու և հարակից տարածքում ծանր տրանսպորտի համար: Հետիոտների համար անվտանգ անցումներ երթևեկության զոնայում: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Համապատասխանեցնել աշխատանքային ժամերը երթևեկության ակտիվության հետ, խուսափել ակտիվ երթևեկությունից՝ մարդկանց ակտիվ տեղաշարժի ժամերին: ▪ Երթևեկության ակտիվ կառավարում շինհրապարակում փորձված և երևացող անձնակազմի կողմից, եթե վերջինս անհրաժեշտ է մարդկանց ապահով և հարմար անցուդարձի համար. ▪ Պետք է ապահովվի ապահով և շարունակական մոտեցում դեպի գործող գրասենյակային շինությունները, խանութները և բնակելի շինությունները շինարարական աշխատանքների ընթացքում
--	---	---

<p>Տարածքի բարեկարգում/ կանա չապատում</p> <p>Աղմուկի և թրթռումների կառավարում</p> <p>Թափոնների կառավարում</p>		<ul style="list-style-type: none"> - կատարել կանաչապատ-ման/բարեկարգման աշխատանքները՝ համաձայն նախագծի բարեկարգման պլանների; - ձեռնարկել տնկված թփերի և խոտածածկի պահպանումը և մոնիտորինգը բուսականության բարձր աճն ապահովելու համար - Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակների չափագրումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքի դեպքում - Անհրաժեշտ է խուսափել շինարարական գործողություններից, մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը, - Աղմկահարույց աշխատանքները անհրաժեշտ է հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին, - Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով: - Անհրաժեշտ է բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը: - Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար: - շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնները պետք տարանջատվեն ընդհանուր աղբից և կենցաղային թափոններից դեռ շինհրապարակում և ըստ առաջացման տեղափոխվեն հատուկ հատկացված աղբավայր: - Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից - Թափոնների հեռացման վերաբերյալ գրառումներ պետք է կատարվեն որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ կերպով նախատեսվածին համաձայն - Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները կրկնակի
---	--	--

▪		օգտագործել - Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով
---	--	--

	<p>Շին աղբի տեղադրում անհամապատասխան վայրերում; Վառելիքի, յուղի կամ այլ թունավոր նյութերի արտահոսքի պատճառով հնարավոր է վտանգավոր նյութերի թափանցում հողի մեջ</p>	<p>վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը</p> <p>Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;</p> <p>- Արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը հողի հնարավոր աղտոտումը կանխելու համար;</p>
<p>Կենսաբազմազանություն</p>	<p>Պարբերաբար, շինարարության և շահագործման ժամանակ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների բնադրման ժամանակամիջոցում խուսափել ինտենսիվ աշխատանքներից: ☞ Անհարժեշտության դեպքում մշակել գործողությունների պլան հիմնվելով ՀՀ կառավարության «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» թիվ 781-Ն որաշման դրույթների վրա: ☞ Այգու ստեղծման աշխատանքներն իրականացնել միայն ցերեկային ժամերին՝ որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից

		<p>խուսափելու, բնականոն վարքին չխանգարելու համար:</p> <p>☛ Ցանկապատման ընթացքում պահպանել հողակտորների միջև գրունտային ճանապարհների անցանելիությունը՝ վայրի կենդանիների տեղաշարժին, միգրացիոն ուղիների և բնակմիջավայրի սահմանների խաթարումից խուսափելու նպատակով:</p>
--	--	---

ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ

Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Որտեղ իրականացնել	Ինչպես իրականացնել	Ժամանակամիջոց	Կատարող
Շինանյութերի մատակարարում	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից	Մատակակարի հիմնարկում կամ պահեստում	Փաստաթղթերի ստուգում	Մատակարարման պայմանագրերը կնքելու ընթացքում	Կապալառու
Շինանյութերի և թափոնների տեղափոխում Շինարարական	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և տեխնիկայի համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում - Բեռնատարերի բեռնվածության 	<ul style="list-style-type: none"> - Շինհրապարակ - Շինանյութերի և աղբի տեղափոխման երթուղիներ 	Շինհրապարակ տանող ճանապարհների ստուգում	Աշխատանքային ժամերին և դրանցից դուրս անսպասելի	Կապալառու

տեխնիկայի տեղաշարժ	սահմանափակում հերթականության ապահովմամբ - Տեղափոխումների ժամանակացույցի և երթուղիների պահպանում			ստուգումների իրականացում	
Շինարարական տեխնիկայի շահագործում տեղամասում	- Մեքենաների և տեխնիկայի լվացումը պետք է կատարվի շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում - Տեխնիկական միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը պետք է իրականացվի շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում	Շինհրապարակ	Գործընթացների գործունեության ստուգում	Մեխանիզմների շահագործման ընթացքում	Կապալառու
Հողային աշխատանքներ	- Հանված հողերը հեռացվում են համայնքի կողմից հատկացված վայր	Շինհրապարակ	Գործընթացների ստուգում	Հողային աշխատանքների ընթացքում	Կապալառու
Իներտ շինանյութերի գնում	- Շինանյութերի գնում վստահելի մատակարարներից	Իներտ նյութերի պահեստ	Փաստաթղթերի ստուգում Գործընթացների ստուգում	Մատակարարման ընթացքում	Կապալառու, մատակարար
Կենցաղային աղբի առաջացում	- Աղբամանների տեղադրում շինարարական հրապարակում - համայնքի թույլտվություն աղբի մշտական տեղակայման վերաբերյալ	Շինհրապարակ	Արտաքին գնում	Շինարարության ողջ ընթացքում	Կապալառու, քաղաքապետարանի վերահսկողություն

Աշխատանքի անվտանգություն	<ul style="list-style-type: none"> - Անձնակազմի ապահովում արտահագուստով և անձնական պաշտպանիչ միջոցներով - Շինարարության կանոնների և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանություն 	Շինհրապարակ	Ստուգման գործընթացներ	Աշխատանքների ողջ ընթացքում	Կապալառու, պատվիրատու
<p>1. Կենսաբազմազանության բույսերի, աճելավայրերի, կենդանիների ապրելավայրերի առկայություն, փոփոխությունների վերա հսկողություն</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Բուսականության բարձր աճն ապահովելու համար կատարել մոնիթորինգ, առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշման պահանջներից: ❖ Ուսումնասիրությունների կատարում՝ առանձին ծառերի վնասատուներով և հիվանդություններով 	Գործունեության տարածք	Տեսողական ուսումնասիրություններ	Պարբերաբար	Կապալառու, պատվիրատու

	<p>վարակվածության աստիճանը անտառի վնասատուների և հիվանդությունների կանխարգելման համար:</p> <p>☞ Հիվանդությունների և վնասատուների դեմ պայքարում հնարավորության դեպքում նախապատվությունը տալ պայքարի կենսաբանական մեթոդներին:</p> <p>☞ Հաջորդ տարիների ընթացքում այգու վնասատուների և հիվանդությունների դեմ քիմիական պայքարի միջոցառումների իրականացում՝ անհրաժեշտության դեպքում բացառել վնասատուների դեմ պայքարի նպատակով թունանյութերի և այն քիմիական նյութերի օգտագործումը, որոնք</p>				
--	--	--	--	--	--

	ամրագրված են Կառավարության 2005թ.-ի մարտի 17-ին կայացրած N-293 որոշման մեջ:				
--	---	--	--	--	--

Կանաչապատում, բարեկարգում	բուսականության Թփերի և այլ բուսականության նորմալ աճ	հողամաս	բոլոր տեղամասերը Արտաքին զննում	Ավարտին Շինարարության ընթացքում	Կապալառու,
Վտանգավոր նյու- թերի և թափոնների կառավարում	վառելիքի, յուղերի և այլ թունավոր նյութերի պատահական կամ մշտապես տեղի ունեցող արտահոսքեր	Շինհրապարակ	Արտաքին զննում		

Աստծո բարությունը՝ ստեղծված իրերը

Աստծո բարությունը և ստեղծված իրերը մեր կյանքում մի և՛ մի անբաժանելի են։ Աստծո բարությունը մեր կյանքում մի և՛ մի անբաժանելի է։ Աստծո բարությունը մեր կյանքում մի և՛ մի անբաժանելի է։ Աստծո բարությունը մեր կյանքում մի և՛ մի անբաժանելի է։

Հայաստանը՝ «աշխարհաքաղաքական ճանրադրամ»

«Ռուսաստանը ուղևոր է Հայաստանի քաղաքացիությանը՝ հայաստանյայցիների նկատմամբ», հայտարարել է ՌԴ Պաշտպանության նախարարը՝ Սերգեյ Սիմոնովը։ Սերգեյ Սիմոնովը հայտարարությունների կոմիտեի նախագահ Գրիգորի Կարապետյանին հետևելով, որ Հայաստանը դառնում է աշխարհաքաղաքական ճանրադրամ՝ Միացյալ Նահանգների և Արևմուտքի կողմից՝ քաղաքացիական պատերազմի հետևանքով։

Սերգեյ Սիմոնովը հայտարարությունների կոմիտեի նախագահ Գրիգորի Կարապետյանին հետևելով, որ Հայաստանը դառնում է աշխարհաքաղաքական ճանրադրամ՝ Միացյալ Նահանգների և Արևմուտքի կողմից՝ քաղաքացիական պատերազմի հետևանքով։

ՍՈՒՐԲԱՆԴԱԿ

«Միր» քարտերն ու ԱՄՆ-ի «անմախաղեղ ճնշումը»
Հայաստանը և Ռուսաստանը կշարունակեն աշխատանքը ժամկետային դիտարկում իրականացնելու համար։ Սերգեյ Սիմոնովը հայտարարել է, որ Միացյալ Նահանգները «անմախաղեղ ճնշում» են գործադրում Հայաստանի նկատմամբ։

Երդողանը ընդունել է Պարտությունը և խոստացել հրադադար
Երդողանը ընդունել է Պարտությունը և խոստացել հրադադար։ Երդողանը ընդունել է Պարտությունը և խոստացել հրադադար։ Երդողանը ընդունել է Պարտությունը և խոստացել հրադադար։

Ուկրաինայի ամփոփագրության ծառայությունը հեռակա կարգով նոր մեղադրանքներ առաջարկել Մարգարիտա Սիժոնյանին

Ուկրաինայի ամփոփագրության ծառայությունը հեռակա կարգով նոր մեղադրանքներ առաջարկել Մարգարիտա Սիժոնյանին։ Ուկրաինայի ամփոփագրության ծառայությունը հեռակա կարգով նոր մեղադրանքներ առաջարկել Մարգարիտա Սիժոնյանին։

ԱՐԱՆ ԱՐԿԱԳԱՅԱՆ

2024թ. մայիսի 7-ին՝ ժամը 11:00-ին, համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքով (21.06.2014թ. ՀՕ-110-Ն) և ՀՀ կադավարության 19.11.2014թ. N 1325-Ն որոշմամբ սահմանված կարգի, Երեւան քաղաքի Ավան վարչական շրջանի ղեկավարի նստավայրում (հասցե՝ Երեւան, Խոյապետի փո 222) տեղի կունենա «ԲՈՒՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՅԳՈՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐ» Բարեգործական ՀԿ-ի (հասցե՝ Երեւան, Աճառյան 1) կողմից ներկայացված՝ Ավան վարչական շրջանի Աճառյան 1 հասցեում «Տանիա Հիշմանյանի անվան թուրակի (Եվլյուցիոն, զգայական, խոտաբույսերի թարտեզներ և խաղահրադարակ) նախագիծ Երեւանի բուսաբանական այգում» նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ («Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի 12-րդ հոդված) առաջին հանրային լսումը: Փաստաթղթերին կարելի է ծանոթանալ՝ զանգահարելով (+374)98131471:

Շահագրգիռ հանրության կողմից առաջարկությունները, դիտողությունները և կարծիքները կարող են ներկայացվել բանավոր՝ հանրային քննարկման ընթացքում կամ գրավոր՝ ծանուցումից հետո 20 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Համայնքի ղեկավարի կողմից հանրային լսման համար լիազորված անձ՝ Երեւանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի բնադաշտային վարչության գլխավոր մասնագետ-էկոլոգ Էլլադա Արամյան (Է.Վոստի հասցե՝ ellada.aramyan@yerevan.am հեռ. 011-514-263):

Կունյաց թողուտա 4, 15-րդ հարկ, Կենտոս՝ 68254:

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

07.05.2024թ.

ք. Երևան

2024թ. մայիսի 7-ին ժամը 11:00-ին «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքով /21.06.2014թ. ՀՕ-110-Ն/ (Օրենք), ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 19.11.2014թ. N 1325-Ն որոշման հավելվածով սահմանված կարգով, Երևան, Ավան վարչական շրջանի ղեկավարի նստավայրում (հասցե՝ Երևան, Խոտայկովի փ. 222), կայացավ «ԲՈՒՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՅԳՈՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐ» ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԿ-ի կողմից ներկայացված Երևան քաղաքի Ավան վարչական շրջան, Աճառյան 1 հասցեում «Տանիա Չիչմանյանի անվան պոփ-ակտի (էվոլյուցիոն, զգայական, խոտաբույսերի պարտեզներ և խաղափրակապարակ) նախագիծ Երևանի բուսաբանական այգում» նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ առաջին հանրային լսումը:

Ներկա էին Երևանի քաղաքապետարանի, Ավան վարչական շրջանի աշխատակազմի, նախաձեռնողի, նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունը մշակող ընկերության ներկայացուցիչները (Մասնակիցների ցանկը՝ ստորագրություններով և լուսանկարները կցվում են արձանագրությանը):

Ելույթ ունեցան՝

Հանրային քննարկումը բացեց **Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի բնապահպանության վարչության գլխավոր մասնագետ**, համայնքի ղեկավարի կողմից հանրային լսման համար լիազորված անձ՝ Էլլադա Արամյանը: Ներկայացրեց հանրային լսման առարկան, նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ հանրային քննարկման իրականացման կարգը՝ համաձայն կառավարության որոշման: Նշեց, որ հանրային քննարկման վերաբերյալ ծանուցումը կատարվել է Օրենքի և կառավարության որոշման պահանջներին համապատասխան և սահմանված ժամկետներում հանրային քննարկման վերաբերյալ հայտարարությունը հրապարակվել է «Առավոտ» օրաթերթում, տեղադրվել է քաղաքապետարանի պաշտոնական կայքում: Նշեց նաև, որ շահագրգիռ հանրության կողմից գրավոր առաջարկություններ, դիտողություններ և կարծիքներ ծանուցումից հետո 20 աշխատանքային օրվա ընթացքում քաղաքապետարան չեն ներկայացվել: Այնուհետև խոսքը փոխանցեց նախաձեռնողի ներկայացուցչին:

ՀՀ ԳԱԱ Ա.Թախտաջյանի անվան բուսաբանության ինստիտուտի տնօրեն Արսեն Գասպարյանը նշեց, որ «Բուսաբանական Այգու Ընկերներ» Բարեգործական ՀԿ ինստիտուտի հետ համատեղ համատեղ ներկայացրել են «Տանիա Չիչմանյանի անվան պոփ-ակտի (էվոլյուցիոն, զգայական, խոտաբույսերի պարտեզներ և խաղափրակապարակ) տարածքի նախագիծը: Ըստ նախագծային առաջադրանքի տարածքը կազմում է 0,7 հա, այն բաղկացած է լինելու հետևյալ էվոլյուցիոն այգու գոտիներից՝ պտերներ, մշտադալար մերկասերմեր, մշտադալար մազլոց բույսեր, ծառեր և լճակ: Տարածքում նախատեսվել է նաև կրթական նշանակության Սենսորային այգի և Դեղաբույսերի ներկայացման հատված:

Պուրակի մուտքային հատվածի կազմակերպման մասում նախատեսված է ցուցանակ, ինչպես նաև գաբիոներով պերգոլաներ: Պուրակի տարածքում առկա են նաև այլ ուղղահայաց կառուցվածքներ պերգոլաներ, ջրթափ-պերգոլաներ, ինչպես նաև մազլոդ րույսերի համար ցանցեր: Տարածքում նախատեսված են նաև պուրակի համար մշակված նստարաններ և աղբաման, ինչպես նաև պարագծային հատվածում առկա են Երևանի բուսաբանական այգում արդեն տեղադրված գաբիոնե նստարանների տրամաբանությամբ այլ նմանատիպ նստարաններ: Պուրակի տարածքում իրականացվելու է նաև լուսավորություն լուսատուներով: Պուրակի համար նախատեսվել է նաև ոռոգում, որը նաև ապահովվելու է ջրվեժ-պերգոլայի աշխատանքը: Ստորգետնյա ջրամբարի և պոմպակայանից ապահովվելու է ցեցուղային և կաթիային ոռոգումը: Տարածքում առկա բոլոր 260 հատ ծառերը պահպանվելու են, ևս 60 ծառ առաջարկվում է տնկել բարեկարգման շրջանակում: Նախատեսվում է խաղահրապարակ նոր տարածքում, հին խաղահրապարակի տարածքը բարեկարգվելու է:

Նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունը մշակող՝ Հրանուշ Ալեքսանյանը ներկայացրեց, որ մշակվելու է ՇՄԱԳ հաշվետվություն համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և փորձաքննության մասին» օրենքի պահանջների, որը ենթակա է փորձաքննության: Նախատեսված են 2 հանրային լուսմներ: Հաշվետվությունում կներառվի բոլոր այն միջոցառումները, որոնք շինարարության փուլում կիրառելով հնարավոր կլինի մեղմել և նվազագույնի հասցնել հնարավոր ազդեցությունները: Շրջակա միջավայրի վրա հիմնական ազդեցությունը լինելու է փոշու տեսքով, որը կրելու է ժամանակավոր բնույթ, բոլոր հարցերը մանրամասն կներկայացվի ՇՄԱԳ հայտում:

Ավան վարչական շրջանի աշխատակազմի ներկայացուցիչները հետաքրքրվեցին տարածքի բարեկարգմանը, խաղահրապարակին, ոռոգմանը, բուսատեսակային կազմին վերաբերող հարցերով:

Արսեն Գաապարյանը նշեց, որ խաղահրապարակը փայտից է լինելու, ծածկ է նախատեսվում անձրևներից պաշտպանվելու համար: Հին խաղահրապարակը մուտքի մոտ է հարմար տեղ չի, դրա համար նախատեսվել է խաղահրապարակի տեղը փոխել: Բետոն չի նախատեսվում տարածքում: Ոռոգումը նախատեսվում է իրականացնել տարածքի խորքային հորից: Տարածքի կանաչապատ տարածքների, ծառերի ու սիզամարգերի ջրումը իրականացվելու է ոռոգման համակարգի միջոցով: Որպես հիմնական ջրաղբյուր ծառայելու է գործող ոռոգման համակարգը: Անհրաժեշտ ճնշում և ջրաքանակ ապահովելու համար նախատեսված է ոռոգման ջրի ստորգետնյա պոմպակայան և ջրամբար:

Քննարկվեցին արահետներին, ոռոգմանը, նոր ծառաթփային տեսակային կազմին, խաղահրապարակին վերաբերող հարցեր:

Ավան վարչական շրջանի աշխատակազմի ներկայացուցիչ՝ Վարդան Մուրադյան առաջարկեց խաղահրապարակի հատակը նախատեսել ռետինե ծածկից, որը ավելի հիգիենիկ է ու դիմացկուն:

Է. Արամյանը հետաքրքրվեց տարածքի կանաչապատումն իրականացվելու է ՀՀ կառավարության 08.02.2018թ. N108-Ն որոշման համապատասխան:

Արսեն Գասպարյանը պատասխանեց, որ բուսաբանական այգու տարածքի բուսատեսակներն ընտրվում են գիտահետազոտական, ճանաչողական նպատակներով, նշված որոշման սահմանված պահանջները չեն տարածվում հատուկ պահպանվող տարածքների վրա:

Է. Արամյանը ավելացրեց, որ շինարարության կազմակերպման ընթացքում անհրաժեշտ է պահպանել «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքի պահանջները, ինչպես նաև Երևան քաղաքի ավագանու 16.03.2012թ. «Քաղաքաշինական նորմատիվ-տեխնիկական փաստաթղթերով սահմանված նորմերի Երևանում իրականացման լրացուցիչ պայմանների կարգը սահմանելու մասին» 405-Ն որոշմամբ սահմանված պահանջները:

Է. Արամյանը եզրափակեց հանրային լսումը, նշելով, որ հանրային լսումից հետո 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում կկազմվի հանրային լսման արձանագրությունը, իսկ 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում հանրային լսման արձանագրությունը, լուսանկարները կամ տեսաձայնագրությունը կներկայացվի համայնքի ավագանուն և նախաձեռնողին:

Վարող՝ Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի
բնապահպանության վարչության
գլխավոր մասնագետ՝ Է. Արամյան

Նախաձեռնող՝
Է. Կապրույան

**Հանրային լսման մասնակիցների
ՑԱՆԿ**

անուն, ազգանուն	պաշտոն	հեռախոս	ստորագրություն
Քարթիկե՝ Դադրամյան	ԲԱԱ. արցուն թեմ. ղեկ. Եւսեւոսյան	098338855	<i>(Signature)</i>
Արտուր Գառնիկ	ՀՀ ԳԱԱ Ա. Բ. Խոջաբաջյան անվ. բարձրագույն դպրոց	055-238686	<i>(Signature)</i>
Գրիգոր Դադարյան	Հ. Հովհաննիսյան Անգլալեզու Հիմնադրամի գրքարան ՏԳՎ	055 219037	<i>(Signature)</i>
Արթուր Եսայան	Պեխակ 1/2 ստիպարան	094372228	<i>(Signature)</i>
Ժամգուլ Ենիգոյան	Պեխակ 4.1. ստիպարան	059205003	<i>(Signature)</i>
Յուսուբեկ Ենիգոյան	Երևանի Դադարյան Պեխակ 1/2 ստիպարան	077209857	<i>(Signature)</i>

ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ

ՀՀ, 0015, ք. Երևան, Արաբկունյի 1

№ 17/86304-24

«21» *Մայիս* 2024թ.

**«ԲՈՒՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՅԳՈՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐ»
ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԿ ՆԱԽԱԳԱՀ
Ն.ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԻՆ**
(Էլ. փոստ՝ eccaucasus@gmail.com)

Հարգելի՛ քաղաքացի,

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի 16-րդ հոդվածի 4-րդ մասի և ՀՀ կառավարության 2014թ. նոյեմբերի 19-ի N1325-Ն որոշման հավելվածի 29-րդ կետի՝ Ձեզ է ուղարկվում Երևան քաղաքի ավագանու 2024թ. մայիսի 14-ի «Նախատեսվող գործունեության իրականացմանը նախնական համաձայնություն տրամադրելու մասին» N139-Ա որոշումը, հանրային լսման արձանագրությունն ու լուսանկարները:

Առդիր՝ 1 նիշք:

ՀԱՐԳԱՆՔՈՎ՝

**ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ
ՊԵՏԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՏԱՐ**

Կատարող՝ Է. Արամյան
Բնապահպանության վարչություն
Հեռ.՝ (011)514-263

ՍԻՐԱՐՓԻ ՀԱՅՎԱԶՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

14 մայիսի 2024թ.

N 139-Ա

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

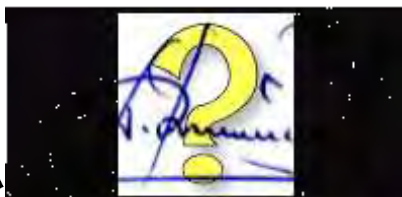
ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆԸ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏՐԱՄԱԴԻԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի 11-րդ, 16-րդ հոդվածները և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի հ.1325-Ն որոշման հավելվածի 28-րդ կետը՝

Երևան քաղաքի ավագանին որոշում է.

1. Երևան քաղաքի Ավան վարչական շրջանի Աճառյան 1 հասցեում «Տանիա Չիչմանյանի անվան պուրակի (էվոյուցիոն, զգայական, խոտաբույսերի պարտեզներ և խաղահրապարակ) նախագիծ Երևանի բուսաբանական այգում» նախատեսվող գործունեության իրականացմանը տրամադրել նախնական համաձայնություն:

2. Առաջարկել Երևանի քաղաքապետին՝ սույն որոշումը, հանրային լսման արձանագրությունը, լուսանկարները կամ տեսաձայնագրությունն օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և ժամկետներում տրամադրել լիազոր մարմնին և նախաձեռնողին:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ՝

ՏԻԳՐԱՆ ԱՎԻՆՅԱՆ

2024թ. մայիսի 14

Երևան

ԻնեկոՕնլայն ինտերնետային բանկային ծառայությունների համակարգով կատարված գործառնության հաստատում

Գործառնության տեսակ՝	Վճարման հանձնարարական
Գործառնության համար՝	N 417
Գործառնության ամսաթիվ՝	23.05.2024
Գործառնության կարգավիճակ՝	Կատարված

Մանրամասներ

Տեսակ	Փոխանցում AMD-ով
Վճարող	ԲՈՒՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՅԳՈՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐ՝ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԿ
Վճարողի բանկ	Ինեկոբանկ ՓԲԸ
Վճարողի հաշվի համար	2050822095571001
Հարկային կոդ	01036399
Վճարվող գումար	300,000.00 ՀՀ Դրամ
Վճարվող գումարը բառերով	Երեք հարյուր հազար ՀՀ Դրամ զրո Լումա
Շահառու	Նոր Նորք
Հարկային տարածաշրջան	13 /Նոր Նորք
Շահառուի բանկ	Կենտրոնական գանձապետարան
Շահառուի հաշիվ	900005000196
Մանրամասներ	Տանիա Չիչմանյանի անվան պուրակի նախագիծ, Երևանի բուսաբանական այգում կախագծի շրջ միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության համար (Բ կատեգորիա)

Փաստաթուղթը տպված է ԻնեկոՕնլայն համակարգից

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Մթնոլորտային արտանետումների գույքագրման ձեռնարկ, ЕМЕР/ЕЕА, 2009:
2. СН 245-71. Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий.
3. СНиП 1.02.01-85 Инструкция о составе, порядке разработки, согласования и утверждения проектно-сметной документации на строительство предприятий, зданий и сооружений.
4. СНиП 2.04.02-84. Водоснабжение. Наружные сети и сооружения.
5. Сборник методик по расчету выбросов в атмосферу загрязняющих веществ различными производствами, Госкомгидромет, Ленинград, 1986.
6. Инструкция о порядке рассмотрения, согласования и экспертизы воздухоохраных мероприятий и о выдаче разрешений на выброс загрязняющих веществ в атмосферу по проектным решениям, ОНД-84-Н.
7. Укрупненные нормы водопотребления и водоотведения для различных отраслей промышленности, Стройиздат, Москва, 1982г.
8. Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов, МИНПРОМСТРОЙ СССР, Москва 1984г.
9. Нормы расхода топлив и смазочных материалов на автомобильном транспорте.
10. Нормы расхода жидкого топлива для машин, эксплуатирующихся в предприятиях уборки городских территорий, санитарной очистки и ремонтно-строительном производстве.
11. "Բնապահպանական վճարների դրույքաչափերի մասին" ՀՀ օրենքը, ընդունված 2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ին:
12. ՀՀ Կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի "նակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների-ՍԹԿ) նորմատիվները հաստատելու մասին" թիվ 160-Ն որոշում: